

HAVØRNA

Organ for Norsk Ornitologisk Forening avd. Nordland

Årgang 18 – 2007

HAVØRNA

nr. 18

Styre for NOF avd. Nordland:

Leder: Harald Våge, Ramsvikvn. 147, 8370 Leknes
Tlf.: 412 74 865, e-post: harald.vage@c2i.net

Styremedl.: Atle Ivar Olsen, Skogsøy, 8700 Nesna
Tlf.: 952 79 482, e-post: atle.i.olsen@c2i.net

Viggo Albertsen, Høgla 63, 8027 Bodø
Tlf.: 918 29 781, e-post: Viggo.Albertsen@Nfk.no

Lokallagsadresser:

Bodø Thor Edgar Kristiansen, Hellåsvn. 5B, 8011 Bodø
e-post: thor-ek@online.no

Nesna og omegn Atle Ivar Olsen, Skogsøy, 8700 Nesna
e-post: atle.i.olsen@c2i.net

Ofoten Harry Ødegaard, postboks 499, 8507 Narvik
e-post: harryode@start.no

Rana Per Ole Syvertsen, postboks 1301, 8602 Mo i Rana
e-post: per.ole.syvertsen@helgelandmuseum.no

Sør-Salten Øystein Birkelund, postboks.12, 8178 Halså
e-post: birkelund@monet.no

Vesterålen Iris Berg, Langryggen, 8430 Myre
e-post: irisberg61@yahoo.no

Vestvågøy Johan Sirnes, Ramsvikvn. 267, 8370 Leknes
e-post: johan.sirnes@nfk.no

Redaktører for Havørna nr.18:

John Stenersen,
Dreyers gt. 1, 8312 Henningsvær
e-post: john@tringa.no

Atle Ivar Olsen,
Skogsøy, 8700 Nesna
e-post: atle.i.olsen@c2i.net

Fylkeslederen har ordet...

Fra flambert lunde til "Kongens gull"

I 1997 ble en programserie om mat vist på NRK. Hovedpersonen var den engelske TV-kokken Keith Floyd. I et av programmene som ble sendt fra Røst, ble det servert lunde. Siden lundefangst er ulovlig, politianmeldte NOF avd. Nordland saken. Et "hurtigarbeidene" politi har nå, allerede etter vel 10 år, avgjort saken. Sitat:

DE UNDERRETTEDES OM AT FORHOLDET ER HENLAGT PÅ GRUNN AV MANGEL PÅ BEVIS. DET ER HELLER IKKE GRUNNLAG FOR Å SIKTE NOEN BESTEMT PERSON.

En kan lure på hva som skal til av bevis når en film på NRK ikke er tilstrekkelig. For å sitere en person i Økokrim: 10 år fra anmeldelse til påtaleavgjørelse er mildt sagt – helt på tryne!! Beklageligvis er det vel slik at faunakrim enda ikke blir tatt alvorlig nok av politiet.

Da er det mye triveligere å konstantere at enda et vellykket NOF-treff ble avvirket i juni. I et aldeles nydelig sommervær arrangere NOF Rana lokallag treffet på Lovund. NOF avd. Nordland bør være stolt av denne tradisjonen med årlige sammenkomster for fugleinteresserte i fylket. Et problem er det imidlertid at rekrutteringen er dårlig. Det er alt for få unge i lokallagene. Kanskje et nytt HekkefuglAtlas kan være med på å verve nye medlemmer? Dagens atlas kom ut i 1994. Siden den tid har det skjedd mye. Dessuten er det gamle atlaset nokså mangelfullt for Nord-Norge sin del. Registreringene til det nye atlaset, som helt sikkert vil komme, vil bli betydelig enklere enn det som var tilfelle sist. Neste gang er målet at flest mulig av observatørene selv legger dataene sine inn i en sentral database. Skal dette fungere, er det en forutsetning at dataprogrammet blir så enkelt at selv en fylkesleder i NOF avd. Nordland kan greie det. Jeg har stor tro på vil bli tilfelle.

Det er også svært hyggelig at vi i 2007 har fått et nytt lokallag i fylket: NOF Nesna og omegn lokallag. Flere av medlemmene der er/blir involvert i NOF sitt fagseminar som skal arrangeres på Vega første helga i mai 2008.

Sist, men ikke minst vil jeg både personlig og på vegne av NOF avd. Nordland gratulere Johan Antonsen med tildeling av Kongens fortjenestemedalje i gull. Større overraskelse har jeg ikke opplevd! - sier han selv. 36 år med sammenhengende registreringer av trekkfuglenes ankomstdato til Vega, er bare et eksempel på det omfattende arbeidet hans.

Så er det bare å ønske alle et godt nytt fugleår - 2008! Kanskje treffes vi på Vestvågøy til NOF-treff siste helga i august?

Harald Våge

Konglebitens vinter

av John Stenersen

En av de spennende siden ved livet for en aktiv fuglekikker, er at to år aldri er like. Noe av det som skaper variasjon, er de mange fugleartene som opptrer uregelmessig. Det kan være rovfugler og ugler, som varierer stort i antall etter som det er smånagere å livnære seg på. Og det kan være frøetere som korsnebb og spetter som opptrer invasjonstypen i takt med mattilgangen.

Konglebiten er en slik invasjonstypen, og den satte sitt preg på vinteren 2006/07. Denne arten – som normalt er et sjeldent syn i Nordland – dukket opp i hundrevis og ribbet vinterbar rogn for de siste restene av bær. Denne store og vakre finkefuglen er ganske iøyenfallende, og den er vanligvis lite sky. Det er derfor en fugl som lett blir oppdaget og rapportert.

Etter en del spredte observasjoner på seinhøsten, kom hovedtyngden av observasjonene fra kystkommunene

utover vinteren. Dette er ganske typisk for slike invasjoner – fuglene trekker ut av sitt normale utbredelsesområde, og før eller seinere vil de treffe kysten og følge kystlinjen.

Som alltid er det spennende å følge utviklingen av slike invasjoner på fugler.net, fuglesiden.com og lignende sider. I de siste oktoberdagene kom det inn meldinger om konglebit fra Nesna, Rana, Lurøy og Gildeskål, og midt i november dukket arten opp i Herøy, Meløy og Bodø.

Så senket mørketidens ro seg over fylket. Om det er fuglene eller fuglekikkerne som går i hvilemodus, skal være usagt, men de neste observasjonene av konglebit dukker først opp i januar.

Og nå er det først og fremst Bodø-området og Lofoten som kan skilte med de store flokkene.

Her er noen av observasjonene:

21.01 Franz Sortland melder om 44 ind mellom Kvitfossen og Hadselsand i Vågan. Thor Edgar Kristiansen melder om 104 ind i Bodø, samt småflokker i forstedene rundt byen.

22.01 Fra Lauvikområdet i Vågan rapporterer Franz 121 ind. Og ut fra rapporter fra Bodøområdet anslår Thor Edgar antallet til minst 150 ind.

24.01 Undertegnende fotograferer flere flokker – minst 40 ind. – ved Vestpollen – Lakselv i Vågan.

27.01 Thor Edgar Kristiansen og Helge Dypfest teller konglebit i Bodø sentrum med nærområder, og komemr til ikke mindre enn 206 ind.! Men det minker kraftig på rognebærene, og man antar at toppen nå er nådd.

30.01 Undertegnende fotograferer flere flokker – minst 45 ind. – i Kabelvåg i Vågan.

04.02 Franz rapporterer 40 ind. Fra Store Molla i Vågan, og fra Bodø meldes om ca. 40 ind.

05.02 Flere flokker i området Raftsundet – Hanøy i Hadsel med totalt minst 55 ind., rapporterer Franz.

11.02 Fortsatt mange konglebit i Bodøområdet; Thor Edgar kan melde om 102 ind. ved Rønsvika.

Fra midten av februar avtar antallet konglebit, men fortsatt kommer observasjoner av småflokker fra hele fylket. Den siste observasjonen som ble registrert på fugler.net var fra Mo i Rana 2.mars.

Hvor de mange hundre konglebitene tar veien etter en slik invasjon, og hvor stor overlevelsen egentlig er, er ikke så godt å si. Men det vil trolig ta mange år før vi igjen får en tilsvarende invasjon, og jeg håper mange fikk anledning til å stifte bekjentskap med den vakre fuglen sist vinter!

Begge foto: John Stenersen

Ugletur

av Øystein Birkelund

Høstløv i alle sjatteringer av brunt dekker stien foran meg, mens søtlig lukt av vått, vissent gress stiger opp fra bakken. Det er høst. Sent i oktober. Vindstille med et stenk av fuktighet i luften.

Mus av forskjellig slag krysser stadig vekk stien. Av og til alene, andre ganger pilende i småflokker på tre-fire. Spissmus, markmus, skogmus og lemen. Altså fine forhold for uglesobservasjoner – spesielt haukugle.

Stillheten brytes av en liten meiseflokk på ivrig jakt i småbuskene. En litt uvanlig lyd når ørene mine og vekker min interesse. Mistanken om hva det er har slått meg øyeblikkelig, men jeg må liksom ha bekräftelsen ved selvsyn. Jo da, straks kommer det en liten grå krabat i febrilsk matsøk bare tre-fire meter fra der jeg står. Løvmeis. Et enslig eksemplar sammen med flere gran-, blå og kjøttmeis.

Elva som snor seg ned gjennom dalen og alle småbekkene er vannrike i dag. Skaper mye lyd der stien krysser bekkene eller går langs elva. De syltynne lokkelydene til fuglekongen høres likevel godt i granfeltene. Ellers rår elvesusen alene. Det vil si, innimellom piper det i gresstustene rundt meg. Som oftest registrerer jeg musene bare et kort øyeblikk før de forsvinner ned i utallige ganger. Nesten som skygger. Står ei sund for å se om noen kikker fram, men nei. Tålmodigheten er rimelig begrenset, så jeg tramper hardt på tua – og da kommer de i hvert fall ikke fram!

De gode fotomotivene dukker stadig opp. Det er egentlig reserveærendet mitt – i tilfelle haukugla skulle utebli. Et annet reserveærend er å kikke etter ei passelig julegran. Greit å plukke seg ut ei nå som det er barmark og ordentlig lyst. Den skal jo være frisk i baret, ha tette greiner og stammen må være rett og ikke for tykk. Best å være kresen – av forskjellige grunner.

De gode utkikkspunktene; grantopper og råtne trestammer, granskes nøye mens granmeisene lar kjeftsmella gå rundt meg. De skjønner nok ikke at det er en fuglevenn som er ute på skogstur, eller – kanskje det nettopp er det de roper til hverandre: - Ta det bare med ro, han er ikke farlig!

På et lite høydedrag kommer nista og termosen fram. Elva er atskillig mindre vannfør så langt inne i dalen, et ypperlig område for fossekallen som er på ivrig leiting etter larver på elvebunnen.

Jeg trasker rolig hjemover. Dette er gamle stier som har fulgt meg gjennom hele livet. Hver stein, hvert lite bekkesig er gamle kjente og bærer på sin egen lille historie. Episoder og minner fra en svunnen tid. Her er mye å glede seg over hvis en bare tar seg tid. Julegrana er funnet, og kameraet er fullt av nye bilder. Men haukugla da? Vel, den så nå ikke jeg....

Helge Holand 1958 – 2007

Helge ble funnet død i sin leilighet lørdag 10. november. Dette kom som et sjokk for oss i Vestvågøy lokallag. Onsdag kveld hadde vi styremøte hvor han deltok som vanlig.

Helge har vært medlem i lokallaget siden 1988 og medlem av styret siden 1993. Han var en av de mest aktive i foreningen og han deltok i alle aktivitetene: hagefugltelling, sjøfugltelling, trekkfuglenes ankomst, fuglekasser, hekkfugltaksering og forskjellige registreringsprosjekter. Han inngikk i en hard kjerne i foreningen hvor det var skarp konkurranse om

første observasjon og antall kryss. I lyse vårvelder var den røde bilen hans mye ute på veiene og tekstmeldingene var hyppige. I fylkessammenheng var han 1999 til 2003 koordinator for det omfattende vinterfuglatlas-prosjektet. Han var også leder for fylkesavdelingen 2005 – 2007 og medredaktør i Havørna 2001 – 2005. Helge var blid og omgjengelig, og iveren og interessen i fuglesammenheng smittet over på oss andre. Vi vil savne ham.

Johan Sirnes
Leder Vestvågøy lokallag

FUGLER I NORDLAND – 2006

LRSK-rapport av Harald Våge

LRSK-Nordland (Lokal rapport- og sjeldenhetskomité) består fortsatt av Frantz Sortland, John Stenersen og Harald Våge (sekretær). Siden forrige rapport har medlemmene møttes en gang. I tillegg har komitémedlemmene også hatt jevnlig kontakt via telefon og e-post. I alt har LRSK behandlet 49 saker. Av disse observasjoner ble to, *fiskeørn* og *duetrost*, underkjent på grunn av at beskrivelsene var mangelfulle slik at snarlige arter ikke kunne utelukkes

NSKF har siden sist blant annet godkjent funn av *eskimogås*, *svartglente*, *glente*, *præriesnipe*, *dverglerke*, *sørnattergal* og *kornspurv*, alle nye arter i Nordland. Dette betyr at det innen utgangen av 2006 er påvist/godkjent 339 ulike arter i Nordland. Av andre uvanlige funn som er med i denne rapporten nevnes *ringand*, *brilleand*, *vaktel*, *lerkefalk*, *sibirlo*, *kanadalo*, *gulbrystsnipe*, *sabinemåse*, *skogdue*, *bieter*, *tundrapiplerke*, *sitroneerle*, *nattergal*, *blåstjert*, *svartstrupe*, *gresshoppesanger*, *rørsanger*, *myrsanger*, *spettmeis* og *dvergspurv*. Alle med maks. 10 tidligere funn i fylket. NSKF har underkjent funn av *polargås* (avgjørelsen er anket), *østlig sædgjess* (udokumenterte funn blir automatisk underkjent), *bieter* og *rosenstær*. De to siste på grunn av at beskrivelse manglet, eller var svært mangelfull. Saker som ikke er behandlet/avgjort er *polargås*, *ubestemt kanadagås* samt en rekke funn av *østlig sædgjess*. Potensielle nye arter for Nordland i neste LRSK-rapport er *japanstormsvale*, *stripe-* og *starrsanger*.

Hvilke arter som må beskrives for godkjenning (X-arter) og hvilke som kun skal innrapporteres (O-arter), finnes i *Fuglerapporteringsliste for Nordland*. Denne fåes ved henvendelse til LRSK-sekretæren eller det enkelte lokallag. Det samme gjelder for rapporteringsskjema til LRSK/NSKF. Fuglerapporteringslista finnes også på *fugler.net*.

I artsgjennomgangen gjelder dato uten årstall observasjoner fra 2006. Dersom ikke annet er nevnt, er funnene plassert i kategori A: spontant forekommende. Forklaring av alle kategoriene finnes blant annet i LRSK-rapporten for 2002 og i boka *Fugler i Nordland*. Har LRSK-Nordland færre enn 35-50 godkjente funn av en art i sitt arkiv, er funnummeret tatt med i rapporten (Gjør oppmerksom på at *Fugler i Nordland* av og til opererer med et annet antall observasjoner). Av praktiske årsaker gis funnene nummer etter hvert som de meldes inn til LRSK, og ikke etter tidspunkt fuglene ble sett. Er det flere enn tre observatører, vil det som hovedregel stå: NNN (navn på hovedobs.) m.fl. (navn på alle observatørene fåes ved henvendelse til sekretæren). For observasjoner der informasjonen utelukkende er hentet fra internett (*fugler.net* eller *fuglesiden.com*), er navnet på observatøren(e) markert slik: (NNN)/*in*. Hvis det i artsgjennomgangen ikke er presisert begrensninger i tid og/eller sted, betyr det at alle innsendte observasjoner av arten er tatt med.

Forklaringer til artsgjennomgangen:

*/** bak datoen betyr at observasjonen er behandlet og godkjent av hhv LRSK/NSKF

(D) betyr at observasjonen er dokumentert ved foto, video, lyd eller død fugl/del av fugl.

M = hann F = hunn (MM/FF = flertall)
ad. = voksen, utfarget fugl ind. = individ

1K/2K osv angir fugl i sitt 1./2. osv. kalender år. 2K+ betyr at fuglen er født i fjor eller tidligere (er i sitt 2. kalenderår eller eldre). Tilsvarende for 3K+ osv.

Saker som ønskes tatt inn i 2007-rapporten kan sendes LRSK-sekretæren når som helst, men jo tidligere jo bedre, helst innen 1/3-2008. For NSKF er rapporteringsfristen 1/2-2008.

Adresse: Harald Våge,
Ramsvikveien 147, 8370 LEKNES
e-post: harald.vage@c2i.net

Alle som har sendt melding om observasjoner til LRSK takkes herved. Ingen rapport uten dere.

En særskilt takk til de som har tatt seg tid til å lese korrektur med mer.

ARTSGJENNOMGANG:

Knoppsvane *Cygnus olor*

Andøy: 2 ind. Nordmela i april (EBE, Karl-Otto Jakobsen). Risøyvatnet: 3 ind. 26/4 og 1 ind. 29/4 (EBE)

Øksnes: Paret som oppholder seg i Grunnfjorden/Strengelvåg fjorden hekket ikke (Vidar Carlsen).

Sangsvane *Cygnus cygnus*

Hekking unnatt Vesterålen: Bodø: Seinesvatnet, Straumøya (THE, HDY). Ny hekkelokalitet.

Evenes: 1 par m/3 unger v/Evenes 24/7 (HHO).

Ballangen: 4 par i vassdraget Grunnvatnet naturreservat juni-aug. (HØD).

Meløy: 1 par Engelvikvatnet mai (Gunnar Olsen).

Rana: 1 par Langvassdeltaet. Hekkeresultat ukjent (POS).

Rødøy: 1 par Brenngårdsvatnet mai (Helga S. Hammer).

Vågan: Et par la også i år egg på Gimsøya, men mislykkes (HVÅ).

Høye antall: Ballangen: 60-80 ind. Lillevatnet okt. (HØD).

Vestvågøy: 202 ind., herav 32 1K-fugler, ”øya rundt” 3/12 (NVL).

Sommerfunn: Sørfylket: Vefsn: 1 ad. Store Bjørnåvatnet, sør for Mosjøen 26/5 (POS).

Sædgås *Anser fabalis*

Alstahaug: 1 ad. Prestegården, Tjøtta 24/4* (PSH) og 1 ind. Nordøya, Tjøtta 23/9* (D) (PSH, AEN, ANB).

Andøy: Å: 1 ind. 4/5 (D) og 1 ind. sammen med mange andre gress 11-13/5 (D) (EBE).

Hadsel: 1 ind. Hadseløya 2/5 (D) (EBE, Andreas Ribe Holm).

Røst: 3 ind. Røstlandet 16/1-24/2 (SBA).

Sortland: 1 ind. Breivik 3/5* (D) (JBA).

Værøy: 3 ind. 27+28/1* samt 2 ind. 18/2*.

De 2 siste fuglene ble sett fram til slutten av mars. Det ble også sett 6-8 ind. i okt./nov. 2005 (Frank Christensen).

Alle fuglene fra Vesterålen kan tilhøre underarten *A. f. rossicus*.

Kortnebbgås *Anser brachyrhynchus*

Hekkeforsøk: Vestvågøy: Et par v/ Farstadvatnet ca. 20/5 – 2/6* (D). La 4

egg. (HVÅ, Per Arne Hattrem). Mislykkes da en av fuglene ble tatt av havørn. Første forsøk i fylket. Se også Havørna nr. 17 (for år 2006).

Helgeland: Alstahaug, Herøy og Vega: Under feltarbeid i perioden 13/9-31/10 ble det talt over 16.100 ind. på direkte høsttrekk (PHS, JAN m.fl.). Andel ungfugler i rastende flokker var 26,5 %. De fleste fuglene (9185) ble sett 20/9 (PSH).

Antall kortnebbgjess observert på høsttrekk i årene 1999-2005 har vært på hhv. 3863, 16928, 10589, 3262, 1297, 2663 og 676 individer:

Vinterobs.: Røst: 2 ind. Varan, Røstlandet 28/2-1/3 (SBA, Arne Johansen, Arnold Wilhelmssen).

Tundragås *Anser albifrons*

Andøy: "Noen få ind" sammen med mange andre gjess på Andøya 8/5 (EBE). 1 2K-fugl Dverberg 13-17/5 (EBE).

Bodø: 1 ind. Rønvikjordene 8-10/10 (THE m.fl.). 2. funn i kommunen.

Herøy: 2 ind. Solheim, Sør-Herøy 1/5 (AIO).

Nesna: 1 ind. Nesna 17/5 sammen med kortnebbgjess (AIO).

Røst: 1 ind. Røstlandet 13-30/9 (SBA).

Sortland: 1 ind. Sandstrand 7/5 (OPB) og

1 ind. (*flavirostris*) Vik 16/5 (EBE, Jesper Madsen, JBE)*fn.*

Vestvågøy: 3 ind. (2 ad. og 1 juv.) både ved Lakselva 26/9 og Storeidvatnet 7/10 (ABS, HHO). Sannsynligvis de samme fuglene begge steder. Ukjent underart.

Vågan: 2 ind. (sannsynligvis østlige)

Rødmyrtjønnene, Laukvik 20/9 (FSO).

Grågås *Anser anser*

Vinterobs.: Alstahaug: 2 ind. Austbø 1-3/1 (Roald Jensen)*fn.*

Arvikende ind.: Vega: 1 albino ind. Rørøy 28/4-24/5 (Ole Roar Davidsen)*fn.*

Stripegås *Anser indicus*

Hadsel: 1 par Skagen 23/5 (Jens-Are Johansen).

Røst: 4 ind. Røstlandet 12-14/6 (SBA).

Funn nr. 34-35 i Nordland. Høyalpin art som naturlig hører hjemme i Sentral-Asia. Kategori E.

Snøgås *Chen caerulescens*

Hadsel: 1 ind. sammen med kortnebbgjess Vassvik 20/5 (HVÅ, May, Arild).

Sortland: 2 ind. Sandstrand 7/5 (OPB).

Regnes som samme funn som over.

Funn nr. 21 i Nordland av denne arten som naturlig hører hjemme i Nord-Amerika. Rent generelt plassert i kategori D, men disse fuglene hører nok hjemme i E.

Eskimogås *Chen rossii*

Fra 2003: Træna: 1 (2K+) ind. Selvær 10-11/5** (D) (AIO, COL). Funn nr. 1 i Nordland av denne arten som hører hjemme i Nord-Amerika. NSKF mener dette er samme fugl som ble sett fra Ona 30/9-2002 og som var første funn i Norge. Funnet er plassert i kategori D, noe som betyr at det er like sannsynlig at fuglen kan være en rømt fangenskapsfugl som en vill fugl.

Kanadagås *Branta canadensis*

Mulig hekking: Rana: 1 vaktomt par Andfiskvatnet 28/4 kunne tyde på en mulig forestående hekking, men fuglene ble ikke sett under seinere besøk til området (POS). *Vinterobs.: Alstahaug:* 2 ind. Tjøtta 1/1-12/3 (PSH).

Arten hører naturlig hjemme i Nord-Amerika. Plassert i kategori C.

Ringgås *Branta bernicla*

Andøy: 1 ind. Andøya 23/4-13/5 (D). Viste karakterene til den vestlige underarten *hrota* (EBE).

Røst: 60 ind. Røstlandet trakk sør 20/9. Viste karakterene til den vestlige ua. *hrota* (RØF). *Vega:* Flokk på ca. 70 ind. på trekk over øya 19/9 (JAN).

Gravand *Tadorna tadorna*

Uvanlig lokalitet: Rana: 3 ind. Engasjyen naturreservat på Ytteren 22/4, 1 ind. samme sted 19/5 (POS). En fåtallig og uregelmessig forekommende art her innerst i Ranfjorden.

Fra 2005: Røst: Fikk fram flere unger på Øran. Første hekkefunn for Røst (TBE, m.fl.).

Snadderand *Anas strepera*

Alstahaug: 1 par Ostjønna, Tjøtta 3-5/6 (PSH, AIO, COL).

Andøy: 1 par Dverberg 1/5 (EBE).

Bø: 1 par Salvatnet 7/5 (NOF Vesterålen lokallag).

Rana: 1 par Engasjyen naturreservat (Tage Vedal, AEN).

Røst: 1 M Røstlandet 15/5-1/6 (SBA m.fl.).

Vestvågøy: 1 par Storeidvatnet 10-17/5 (NVL).

Krikkand *Anas crecca*

Vinter-/tidlig vårobs.: Alstahaug: 2 FF Tjøtta v/Prestegårdsstranda 11/12 (PSH).

Nesna: 2 MM Nesna Camping 20/1 og 2 MM (samme?) sør for fergeleiet, Nesna 6+11/2 (AIO).

Sørfold: Straumen: 2 ind. 29/2 og 5 ind. 10/12 (THE, HDY).

Vestvågøy: 1 M Skjerpvatnet 13/1 (HVÅ).

Vågan: 1 par Laukvik havn 12/3 (overvintret?) (FSO).

Stokkand *Anas platyrhynchos*

Avikende ind.: Øksnes: 1 ind. med partiell albinisme Myre i feb. (Isak Isaksen).

Stjertand *Anas acuta*

Vinterobs.: Brønnøy: 1 par Brønnøysund havn 11/2 (Jon Suul).

Rana: 1 M Forneset, Straumen 29/1 (AEN), 11/2 (AEN, POS, EFU) og 12/2 (AIO).

Sørfold: 2 MM Straumen 19/2 (THE, HDY).

Vestvågøy: 2 F-fargede ind. Eggum 20-26/2 (JST).

Vågan: 1 M overvintret Klepstad (8/1 JST) - Lyngvær (5/3 FSO).

Stjertand, Eggum 23.02.06.

Foto: John Stenersen

Stokkand x Stjertand *Anas platyrhynchos x Anas acuta*

Dønna: 1 M (ad.) Altevattet 15/4* (AIO). Også sett samme sted 27-28/3-2005** (D) (AIO).

Røst: 1 M-farget ind. hele 2006 (SBA m.fl.). Funn nr. 4 og 5 av denne andehybrid. i Nordland.

Knekkand *Anas querquedula*

Alstahaug: 1 M Tjøtta 25/5-20/6 (PSH).

Andøy: 3 ind. (F, 2MM) Dverberg 8/5 (D) (EBE).

Bø: 1 par Salvatnet 7/5 (NOF Vesterålen lokallag).

Dønna: 1 par Skeisvatnet 4/6 (AIO). 5 ind. (3 MM, 2 FF) Altevattet 4+6/6 (AIO, PSH).

Rana: 1 par Hauan (Langvatnet SØ) 22/5 (POS).

Vestvågøy: 1 M Storeidvatnet 12-16/5 (Sol Øverås, Astrid Helen Olsen, HVÅ).

Vega: 1 M, trolig samme fugl, Øverosen 9/5, Kjellerhaugvatnet 17/5 og Sveavatnet 21/5 (JAN).

Vågan: 1 par Strømnestjønnen, Laukvik 29/5 (FSO, Sondre Sortland).

Skjeand *Anas clypeata*

Hekking: **Dønna:** 1 F m/6-7 pull. Altevtn 9/7. Min. 14 ad. (av disse min. 12 MM) i kommunen 4/6 (AIO).

Vinter-ogsene obs.: **Vega:** 1 F Viksåsleirene 29/10 (JAN).

Vågan: 1 F Strømnestjønnen, Laukvik 2-24/1 og 5-6/11 (FSO).

Taffeland *Aythya ferina*

Ballangen: 3 ind. (1F, 2MM) Grunnvatnet 8-11/5 (HØD m.fl.)*fn*.

Ringand *Aythya collaris*

Herøy: 1 M Salvatnet 3-5/6** (D) (AIO m.fl.) Funn nr. 2 i Nordland av denne amerikanske anda.

Toppand *Aythya fuligula*

Vinterobs.: **Sørfold:** Straumen: 39 ind. 19/2 og 63 ind 10/12 (THE, HDY).

Bergand *Aythya marila*

Vinter-/tidlig vårobs.: **Fauske:** 1 M Klungset 20/3 (MEG, Beate Dømbe)*fn*.

Rana: 1 par Forneset, Straumen 11-12/2 (POS, AEN, EFU) og 12/2 (AIO).

Vågan: 1 F småbåthavna, Svolvær 10/1 (JST)*fn*. ”Skal ha vært der en stund.”

Praktærfugl *Somateria spectabilis*

Sommerobs.: **Saltdal:** 1 M Skansøyra 7/6 Altelva (JÅA).

Praktærfugl x ærfugl *Somateria spectabilis x S. mollissima*

Røst: 1 M-farget ind. v/Skomvær 20/5 (SBA). Første funn på Røst og andre i Nordland av denne hybridformen.

Stellerand *Polysticta stelleri*

Herøy: 1 M Herøysundet 13/4 (AIO).

Sortland: 36 ind. (15MM, 21 FF) Sortlandssundet v/Selnes 19/3 (JBA).

Svartand *Melanitta nigra*

Høyt antall: **Narvik:** Min. 500 ind. Håkvikleira 4-7/5 (EBR)*fn*.

Brilleand *Melanitta perspicillata*

Alstahaug: 2 MM Vefsnfjorden 27/6-16/7** (PSH m.fl.). 1 M oppdaget 27/6** (D) (PSH). En ny fugl dagen etter** (AEN m.fl.). Siden også sett samtidig. Regnes av NSKF som to funn. Funn nr. 5-6 i Nordland (ca. 50 i Norge) av denne anda som hører hjemme i Nord-Amerika.

Sjøorre *Melanitta fusca*

Høyt antall: **Alstahaug:** Tidvis over 600 ind. Vefsnfjorden v/Offersøy juni/juli (PSH).

Lappfiskand *Mergellus albellus*

Alstahaug: 2 MM Ostjønnen og Storvatnet, Tjøtta 27/9-16/10* (D) (PSH, THC, LHA).

Dønna: 2 FF Altevtn, Nord-Dønna 4/6 (AIO).

Herøy: Salvatnet: 2 MM, som skiftet fra praktdrakt til eklipsedrakt, 23-27/6* (D), dessuten 1 F-farget fugl (PSH, AIO) (sannsynlig en hunnfugl) 28/7-10/9* (AIO, PSH). (Regnes som 2 funn).

Rana: 1 hofarget ind. Straumsbotn, Straumen 20-23/7 (AIO, m.fl.).

Funn nr. 34-38 i Nordland. Hekker kun fåtallig i Norge, hovedsakelig i indre Finnmark. Se også kommentar i 2005-rapporten til LRSK.

Stivhaleand *Oxyura jamaicensis*

Herøy: 1 ad. M Salvatnet 27/6** (PSH). Funn nr. 13 i Nordland. Hører hjemme i Nord-Amerika. Plasseres i kategori C.

Denne arten hybridiserer med sin europeiske slektning: *hvitthodeand*. Dette er en direkte trussel mot hvithodeanda. En forsøker derfor å redusere den europeiske bestanden av stivhaleand til et minimum.

Vaktel *Coturnix coturnix*

Alstahaug: 1 ind. syngende Ostjønnen, Tjøtta 3-28/6 (PSH, AIO, COL). Også hørt v/Tjøtta Gård 3/7 (Arild Andersen).

Funn nr. 8 i Nordland av denne arten som hekker sporadisk og fåtallig i Sør-Norge.

Smålom *Gavia stellata*

Innlandshekkning: **Ballangen:** 1 par Grunnvatnet Naturreservat juli (HØD).

Storlom *Gavia arctica*

Tidlig vår: **Fauske:** 1 ind. Tørresvik 20/3 (MEG, Beate Dømbe)*fn*.

Islom *Gavia immer*

Vårobs.: **Vestvågøy:** 1 ind. utenfor Vik 21/5 (HVÅ).

Vågan: 1 ind. i sommerdrakt: v/Gimsøya 6/5 (HHO).

Alt fra sørfylket: **Alstahaug:** 1 ind. sommerdrakt Vefsnfjorden v/Offersøy 30/7 og 2 ind. Tjøtta v/Nordøya 2/12 (PSH).

Vega: 2 ind. Langskjæret 1/2, 3 ind.

Sandøy 23/2, 2 ind. Langskjærvika 19/3 og 1 ind. 8/4, 1 ind. Stokkvær 20/3 og 3 ind. Vallråka lykt 4/4 (JAN).

Gulneblom *Gavia adamsii*

Vår-/sommerobs.: **Narvik:** 2 ad. i sommerdrakt utenfor Håkvikleira 1-7/6 (EBR).

Røst: 1 ind. Hernyken 23/7 (Tomas Aarvak, Dave Showler).

Vestvågøy: 1 ind. utenfor Vik-Haukland 3/5 (NVL).

Vågan: 1 ind. i sommerdrakt: v/Hovsund, Gimsøya 2/5 (HHO)

Alt fra sørfylket: **Herøy:** 1 ind. Sør-Herøy 6/5 (PSH).

Meløy: 3 ind. Skogreina 5/2 (MFA, Jan Inge Karlsen)*fn*.

Vega: 1 ind. Gullsvågsjøen 25/1, 1 ind. Vallsjø 31/1, 1 ind. Langskjærvika 15/2, 20/2, 15/3 og 20/3, 2 ind. samme sted 14/2 og 19/3 samt 3 ind. 27/2. til slutt 6 ind. Langskjæret 4/4 (JAN).

Dvergdykker *Tachybaptus ruficollis*

Tjeldsund: 1 ind. Tjeldsundet sør for Gausvik 23/2* (FSO).

Vestvågøy: 1 ind. Farstadvatnet 31/3-8/4* (HVÅ, ABS, HHO).

Funn nr. 42-43 i Nordland av denne arten som i Norge hekker fåtallig i Møre og Romsdal, Rogaland og i Oslofjordområdet.

Gråstrupedykker *Podiceps grisegena*

Alstahaug: Vefsnfjorden v/Offersøy: 5 ad. 17/6, 1 ad. 28/6 og 2 ad. 26/7 (PSH, m.fl.).

Andøy: 2 ind. i sommerdrakt Forfjord 20/3 (EBE).

Fauske: Klungsetvika: 2 ind. 20/3 (MEG, Beate Dømbe)*fn*, 9 ind. 14/5 (JÅA, m.fl.), 4 ind. 18/6 og hele 34 ind. 16/7 (THE, HDY). Dessuten 1 ind. Tørresvik 20/3 (MEG, Beate Dømbe)*fn*,

Meløy: 2 ind. Skogreina 5/2 (MFA, Jan Inge Karlsen)*fn*.

Narvik: 2 ind. Håkvikleira 1/6 (EBR).

Røst: 1 ad. Røstlandet 21/9 (MEG m.fl.).

Sortland: 7 ind. Jennestad 19/3 (JBA).

Vågan: Overvintret Vinjevika, Gimsøya. Min. 10 ind. sist i januar (JST) og 6 ind. 6/5 (HHO).

Horndykker *Podiceps auritus*

Sen høst/vinter: Alstahaug: Hammesleira, Offersøy: 2 ind. 28/1 og 3 ind. 13/2, dessuten 2 ind. Tjøtta v/Nordøya 1/2 (PSH).

Fauske: 2 ind. Klungsetvika 10/12 (THE, HDY).

Vinter: Vega: 1 oljeskadd ind. Naustskjæran 15/1, 1 ind. Viksåssjøen 26/1-14/2 og 1 ind. Hysværffjorden 1/2 (JAN).

Vågan: Overvintret i Vinjevika, Gimsøya. 11 ind. her 19/2 (HVÅ).

Havhest *Fulmarus glacialis*

Høyt antall: Røst: Mim. 1500 trakk forbi Røstlandet 5. sept. og ble det største registrerte antall på trekk i år (MEG).

Grålire *Puffinus griseus*

Alstahaug: 2 ind. Tjøtta 8/11 (PSH).

Bodø-Moskenes: 2 ind. Vestfjorden, sett fra ferga, 16/8 (HVÅ).

Rødøy: 1 ind. Myken 2/9 (AIO, m.fl.).

Røst: 1 ind. v/fuglefjellene 29/7 (THE). Røsthavet: 1 ind. 15+16/8 samt 3 ind. 19/8 (SBA). Røstferga: 1 ind. 15+16/8 (HEG). Trekk vest forbi Røstlandet: 19 ind. 5/9, 1 ind. 6/9, 1 ind. 7/9., 4 ind. 8/9, 2 ind. 10/9, 5 ind. 19/9 og 7 ind. 20/9 (MEG m.fl.).

Vestvågøy: 1 ind. Vestfjorden 17/4 (Børge Klevstad, John-Gunnar Juliussen). Sett fra hurtigruta.

Havlire *Puffinus puffinus*

Bodø-Moskenes: 4-6 ind. Vestfjorden, sett fra ferga, 16/8 (HVÅ).

Moskenes: 2 ind. Lofotodden-Moskenes 15/5, sett fra ferga (JST).

Røst: 5 ind. Røsthavet 15/7 (JST), 1 ind. Hernyken 17/7 (Tomas Aarvak), 2 ind. Røstlandet 5/9 (MEG) og 1 ind. her Røstlandet 1/10 (HEG).

Vågan/Hadsel: 1 ind. havområdene Laukvik-Ulvøyvær 16/8 (FSO).

Havsvale *Hydrobates pelagicus*

Utenom Lofoten/Vesterålen: Rødøy: Min. 8 ind. Myken 2/9 (AIO, m.fl.). 1 av fuglene ringmerket rundt kl. 02.00. De andre sett på sett på sjøen på dagtid.

Havsule *Morus bassanus*

Flytelling, utført av Tromsø Museum v/ Rob Barrett 5/6, viser for Nordland:

Andøy: Skarvklakken: Havsulene er tilbake med ca. 15 reir/territorier.

Hadsel: Ca. 320 par på St. Ulvøyholmen, en liten oppgang fra 2005.

Øksnes: 34 par på Fyllingen. Ned fra 57.

Historikk: Bestand Lofoten/Vesterålen ca. 1000 par i 1997 og ca. 770 i 2002 (Rob Barrett).

Egretthege *Ardea alba*

Fra 2004: *Andøy:* 1 ind. Skogvoll 25/6** (D) (EBE, Bjørn Røsshag).

Øksnes: 1 ind. Mellom Klo og Strengelvåg 22/6** (D) (Isak Isaksen).

Ansees som samme fugl som ble sett på Røst 3/6 (Se LRSK-rapport 2004). Er derfor funn nr. 11 i Nordland (knappt 90 i Norge). Arten hekker nærmest stedvis i Sentral- og Sørøst-Europa.

Svartglente *Milvus migrans*

Fra 2005: *Røst:* 1 ind. kirkegården, Røstlandet 29/4** (Kjetil Bekkeli). Funn nr. 1 i Nordland (ca. 50 i Norge) av denne rovfuglen som regnes som verdens vanligste rovfugl. Hekker nærmest i Sør-Sverige, men kun sporadisk.

Glente *Milvus milvus*

Vågan: 1 ind. (2K+) Laukvik havn 19/5** (FSO). Første funn i Nordland av denne arten som nærmest hekker i Sør-Sverige (minst 800 par i 1998), hovedsakelig i Skåne.

Havørn *Haliaeetus albicilla*

Høye antall: *Andøy:* Min. 75 ind. på Andøya 19-21/5 (EBR)*fn.*

Træna: Ca. 100 ind. Husøy rundt 10/4 (IJO)*fn.*

Sivhauk *Circus aeruginosus*

Røst: 1 M (2K) Røstlandet 7/5* (D) (SBA). *Sømna:* 1 F (2K+) Øyvatnet 29/6* (PSH, LHA).

Vågan: 1 X (2K+) Teisthaugryggen, Vaterfjord 21/5* (FSO).

Funn nr. 18-20 i Nordland av denne arten som her til lands kun har hekket noen få ganger sør i landet.

Fiskeørn *Pandion haliaetus*

Meløy: 1 (1K, ringmerket) Skålvik 5/9* (D) (Willy Kildal, SBI) og 1 ind. Bjæringen 12/11 (SBI, RBI).

Rana: 1 ind. Ytteren 20/8* (AEN, ANB).

Saltdal: 1 (1K?) Nestby 29/7* (JÅA).

Funn nr. 37-40 av denne rovfuglen som i Norge først og fremst er å finne i skogstraktene i de sørøstligste delene av landet.

Fra 1877: *Hekking:* *Lødingen:* På Tromsø Museum er det funnet 2 egg, hentet fra reir 15/6 (Karl O. Jakobsen, NINA). Første hekkefunn i fylket (arkivføres, av praktiske årsaker, som funn nr. 41 i Nordland).

Tårnfalk *Falco tinnunculus*

Vinterobs.: *Hadsel/Vågan:* Flere obs. på nordsida av Austvågøya både i jan., feb. og des. (FSO).

Vågan: 1 ind. v/Lyngvær bobilcamping 27/1 (Børge Klevstad).

Dvergfalk *Falco columbarius*

Vinterobs.: *Nesna:* 1 ind. krysset veien to meter foran bilen, Nesna 15/1 (AEN, ANB).

Røst: 1 M Røstlandet 16/12 (SBA).

Vågan: 1 ind. Vatnfjord 22/12 (FSO).

Lerkefalk *Falco subbuteo*

Røst: 1 (1K) ind. Røstlandet 4-6/9* (SBA, MEG). Ny kommuneart. 5. funn i Nordland. Hekker fåtallig sørøst i Norge.

Jaktfalk *Falco rusticolus*

Vinterobs.: *Bodø:* 1 ind. Saltstraumen 29/1 (RBI, Ole og Asle Birkelund)*fn.*

Vandrefalk *Falco peregrinus*

Vinterobs.: *Vågan:* 1 ind. Vatnfjord 9/1 (FSO).

Vannrikse *Rallus aquaticus*

Alstahaug: Tjøtta: 1 ad. Storstvatnet/Prestegården 10-12/3 og 1 ind. Storstvatnet 11/10 (PSH). *Dønna:* Spor av 1 ind. på 4 ulike steder 4/3. Dessuten 1 ind. sett Brandsnes 4/3 og 14/4 (AIO) (5 funn). *Herøy:* 5 funn av min. 6 ind. i kommunen 15/1-1/4 (AIO).

Nesna: 1 ind. sett godt i flukt Stranda 20/10 (AIO).

Træna: 1 ind. Husøy 6-8/1 og 30/12 (IJO)*fn.*

Vega: 1 ind. Bakkejordet 18/2 (AIO). 16 funn i 2006. Funn nr. 41-56 i Nordland av denne arten som her til lands hekker spredt langs kysten fra og med Møre og Romsdal til svenskegrensa.

Myrrikse *Porzana porzana*

Herøy: 1 ind Tenna 10/9* (AIO).

Nesna: 1 syngende ind. Leirholmen 21/6* (Jostein Lorås til AIO).

Træna: 1 ind. Husøy 6-13/6* (Johnny Tore Eriksen).

Funn nr. 12-14 av denne arten som er en sjelden hekkefugl i Norge.

Åkerrikse *Crex crex*

Røst: 1 ind. Hernyken 23/7-2/8* (Tomas Aarvak).

Funn nr. 14 av denne arten som tidlig i forrige århundre var en vanlig hekkefugl sør i landet.

Sivhøne *Gallinula chloropus*

Alstahaug: Ostjønna, Tjøtta 7-10/8 (PSH).
Fra 2005: *Hemnes*: 1 ind. «Svartebukta», Korgen (Halvor Lian medd. via Jan Sande til POS). Ukjent når og hvor lenge fuglen var i området.

Funn nr. 38-39 i Nordland av denne arten som er relativt vanlig rundt Oslofjorden og på Jæren. Fåttallig ellers langs kysten opp til Trondheimsfjorden.

Sothøne *Fulica atra*

Hekking: *Vestvågøy*: 1 par i Lomtjern, Offersøy. Hekket her for 5. år på rad. Sett i perioden 16/4-18/10 (NVL). Andre obs. i kommunen: Storeidvatnet: 1 ind. 11/5 (HHO), 26/9 (ABS) og 2 ind. 1/10. Dessuten 1 ind. småbåthavna, Gravdal 10/5 (Jon Olav Larsen, Sol Øverås).
Andre obs.: *Andøy*: 1 ind. Klevatnet, Andenes 27/5 (EBE).

Bodø: 1 ind. Futelva, Bertnes 16-25/4 (Vårin Johansen m.fl.).

Rana: 1 ind. "Anna-dammen", Røssvoll 24+29-30/4 (POS, AEN, ANB).

Røst: 1 ind. Røstlandet 16/5 (THE).

Trane *Grus grus*

Hekking/før mai/nord for Saltfjellet: *Bodø*: 1 ind. *Misvær* 28/5 (THE, HDY).

Fauske: 5 ind. *Fauskemylene* 7/6 (Rune Allnor)*fn* og 7 ind. *Klungset* 18/6 (THE, HDY).

Hemnes: 4 ind. *Valla* 23/4 (Ellen Murbræck).

Rana: 1 ind. Røssvoll 24/4 og 1 ind. v/ Skuggheia 30/4 (POS). Det var hekking(er) også på hekkelokaliteten Langvassdeltaet i RANA, men nærmere detaljer er ikke kjent

(POS). Mulig hekking også v/Langvatnet (POS). Arten ser ut til å være i framgang på Helgeland (POS).

Steigen: 2 ind. i kommunen 21/5 (Geir Magne Pedersen).

Vestvågøy: 1 ind. Bø v/Farstadvatnet 30/4-3/5 (NVL).

Tjeld *Haematopus ostralegus*

Vinterobs.: *Alstahaug*: 1 ind. Hammesleira, Offersøy 9/1-13/2 (PSH).

Fra 2002: *Vevelstad*: 1 ind. 28/12 Hamnøya (Knut Mikalsen via Helgelands Blad) (denne er tatt med hos NFKF: Fugler i Norge 2002. Se Ornis N. Vol. 30 1/2007).

Sibirlo *Pluvialis fluva*

Fra 2005: *Røst*: 1 ind. (2K+) Røstlandet 21-22/6** (D) (MEG m.fl.).

Fra 2001: *Røst*: 1 ind. (1K) Røstlandet 30/9-2/10** (D) (MEG).

Funn nr. 3-4 i Nordland (alle på Røst), vel 25 i Norge, av denne arten som hekker i Nord-Sibir og Vest-Alaska.

Kanadalo *Pluvialis dominica*

Fra 2005: *Røst*: 1 ind. (2K) Røstlandet 16** (D) (TBE). Funn nr. 2 i Nordland (begge på Røst), nr. 3 i Norge, av denne arten som hekker i Nord-Amerika og overvintrer i Sør-Amerika.

Tundralo *Pluvialis squatarola*

Alstahaug: 3 (1K) ind. *Nordøya*, *Tjøtta* 4/9 (PSH, THC).

Herøy: 1 ind. Tennvalen 3/6, samt 5 ind 9/9 og 6-7 ind. i flukt 29/9 Dammen, Tenna (AIO).

Røst: Sommerfunn: 1-2 ind. 3-4/7 og 1 ind. 15/7 (JST, SBA).

Vipe *Vanellus vanellus*

Vinterobs.: *Alstahaug*: 2 ind. Søvik 13/2 (PSH).

Tundralo, *Røst* 15/7. Foto: John Stenersen

Meløy: 1 ind. Halsos 24/1 (Eli Halsos)

Herøy: 2 ind. Ytre Øksningan 19/2-3/3 (AIO).

Røst: 2 ind. 17-19/2 og 1 ind. 24/2 (SBA).

Træna: 1 ind. Husøy 29/1 (Magne Eliassen)*fn*.

Polarsnipe *Calidris canutus*

Sen høst-/vinterobs.: *Alstahaug*: 1 ind. Søvik 2/11 (PSH).

Herøy: 1, så 2 ind. Tennvalen 23-31/12 (AIO).

Sandløper *Calidris alba*

Tidlig sommer: *Vestvågøy*: 1 ind. i Haldsvågen 21/6 (ABS, HHO, HVÅ).

Dvergsnipe *Calidris minuta*

Sommerfunn: *Røst*: 1 ad. Røstlandet 15/7 (JST).

Temmincksnipe *Calidris temminckii*

Sen vårobs: *Nesna*: 1 ind. Skogsøy 25/5 (AIO).

Rana: 1 ind. Engasjyn naturreservat, Ytteren 23-24/5 (POS, Steve Bickford, AEN).

Alaskasnipe *Calidris melanotos*

Røst: 1 ind. (1K) Røstlandet 8/9** (D) (MEG).

Fra 2005: *Røst*: 1 (2K+) ind. flyplassen,

Røstlandet 9-12/6** (D) (MEG, TBE).

Fra 2004: *Fauske*: 1 (2K+) ind. Straumsnes 3/6** (D) (Eirik Grønningsæter).

Funn nr. 10-12 i Nordland (8 på Røst) (rundt 125 i Norge) av denne vaderen som hekker i Nord-Amerika og Nordøst-Sibir.

Gulbrystsnipe *Calidris bairdii*

Fra 2004: *Røst*: 1 ind. (1K) Røstlandet 12-13/9** (D) (TBE m.fl.). Funn nr. 2 i Nordland, 3 i Norge (1 på Svalbard), av denne arten som hekker i Nord-Amerika og Nordøst-Sibir.

Myrsnipe *Calidris alpina*

Vinterobs.: *Herøy*: 1, så 3 ind. Tennvalen 16-31/12 (AIO).

Kvartbekkasin *Lymnocyptes minimus*

Dønna: 1 ind. Hestad, 1 dødt ind. Titternes og 1 ind. Vågsmyra, alle 4/3 (AIO).

Herøy: Min. 26 funn av min 34 fugler i perioden 3/2-5/3 i kommunen. Flest fugler 19/2 (8 ind.) og 3/3 (9 ind.) (AIO). Dessuten

1 ind. Staulen 26/7, 1 ind. Dammen, Tenna 29/9, 1 ind. Langvalen, Tenna 1/10, 1 ind. Gåsvær 13/10 og 1 ind. Flostad 29/10 (AIO).

Nesna: 1 ind. ringmerket Stranda 17/1 og 1 ind. Remmå 22/1 (AIO). I perioden 21/10-

13/11 ble det sett 1-4 ind. en rekke ganger, de fleste på Stranda (AIO, AEN. Stefan Obytz).

Røst: Røstlandet: 1 ind. 22+28+29/9 og 2 ind. 24/9 samt først i okt. Tot. 7 ind. (RØF).

Træna: 3 ind. Selvær 24/9 (AIO) og 1 ind. Husøy 26/9 (TKO, Roar Rismark)*fn*.

Vega: 1 ind. Valen, Vallsjø 22/10 (JAN).

Fra 2005: *Meløy*: 1 ind. Meløya 8/12* (D) (Marit Fagerli).

Enkeltbekkasin *Gallinago gallinago*

Vinterobs.: *Alstahaug*: Ostjønna, Tjøtta: 1 ind. 25 og 30/1 samt 4/2. 3 ind. 18 og 27-28/1 samt

10 og 27/2 (PSH). 1 ind. Dalen 20/2 (AIO).

Herøy: 1-2 ind. en rekke steder (10+) i kommunen i perioden 4-20/2. Hele 8 ind. Ytre Øksningan 19/2. Dessuten 1 ind. Øksningan 17+25/12, 1 ind. øst av Storvatnet 24/12 og 1 ind. Sør-Staulen 25/12 (AIO).

Meløy: 13 ind. Dalsbekken 5/2 (MFA, Jan Inge Karlsen)*fn*.

Nesna: 1 ind. Nesna 6/2 og 1 ind. Langset 25/2 (AIO).

Røst: 1 ind. Røstlandet 27-28/2 (SBA).

Træna: 1 ind. Husøy 30/12 (IJO)*fn*.

Vega: 1 ind. Vallsjø 2/1 (JAN). 2 ind. både på Risbakken og Floa 18/2 (AIO).

Vestvågøy: Ca.10 ind. rundt omkring på øya i perioden 19/2-6/3 (NVL).

Vågan: 1 ind. Laukvik 22-23/2 (FSO)*fn*.

Dobbeltbekkasin *Gallinago media*

Mulig hekking: *Bodø*: 2 MM i spill, 1 F flaug opp (fra reir?) ca. 200 m lengre nord Havvamohkki 7/6 (JÅA).

Andre obs: *Alstahaug*: 1 ind. ved ”Flyplassen”, Tjøtta 15/9* (PSH).

Fauske: 3 ind. Valnesfjord 25/6 (THE, HDY) og 2 ind. (1 spillende M) Kosmo 29/6 (ØBI, RBI, Asle Birkelund).

Herøy: 1 ind. Nyheim, Silvalen 5/6 og 1 ind. Gåsvær 13/10 (AIO).

Rugde *Scolopax rusticola*

Vinterobs.: *Herøy*: 1 ind. Ytre Øksningan 19-20/2 (AIO).

Vega: 1 ind. Vallsjø 23/2 (JAN).

Svarthalespove *Limosa limosa*

Alstahaug: 3 ind. Ostjønna, Tjøtta 29-30/4 og 8/6, samt i ind. 1-4/5 og 5/6. obs. 7 datoer i perioden 14/5-10/6 (PSH m.fl.)

Underart bestemt/undersøkt tre av dagene. Alle fuglene vist karakteren til den islandske underarten *islandica* (PSH). Det er denne som er vanligst i Nordland.

Andøy: 1 ind. Klevatnet, Andenes 27-29/4, 13+27/5 (EBE). 4 ind. Dverberg 2/5 og 2-3 ind. 7/6 (EBE). 9-10 ind. 5-8/5 Sellevoll. 1. ind. her 2/5 (JBA, EBE). 1. ind. Breivika 4-5/5 (EBE).

De fleste, kanskje alle, fuglene viste karakterene til den islandske underarten *islandica* (D). Ikke melding om hekking.

Bø: 1 par Salvatnet 7/5 (NOF Vesterålen lokallag).

Rana: 3 ind. Sjonbotn (Mæla), Utskarpen 28-29/5 (AIO, AEN, POS).

Røst: Regelmessig vår, den første 2/5. Størst antall 15/5 med 13. ind. Høstobs. av 1K-fugl: 1 ind. 18/9 og 2 ind. 22/9. Alle fuglene viste karakterene til den islandske underarten *islandica* (RØF).

Vega: 1 ind. Valen, Vallsjø 4/5 og 1 ind. Langklubbvalen 6/5.

Vestvågøy: Sett i perioden 29/4-11/6. Høyeste antall 31/5 med 4 ind. både på Storeide (JST) og i Saltisen (ABS). De fleste, kanskje alle, fuglene viste karakterene til den islandske underarten *islandica*. Om noen av fuglene hekket i år er usikkert.

Vågan: 1 ind. Osen, Laukvik 23/4 og 1 ind. Strømnestjønna 27/4 (FSO). Dessuten om høsten 3 ind. (1K) Osen, Laukvik 20/9 (FSO)*fn*.

Tre av fire svarthalespover på Storeide, Vestvågøy 31/5. Foto: John Stenersen

Lappspove *Limosa lapponica*

Sommerobs.: *Bodø*: 2 ind. Skjelstad 2/7 (THE, HDY).

Fauske: 8 ind. Klungset 18/6 (NOF Bodø II)*fn*. *Narvik*: Inntil 54 ind. Håvikleira 15-20/6 (EBR)*fn*.

Nesna: 1 ind. i delvis sommerdrakt, Skogsleira 20/6 (AIO).

Røst: 1 ind. Røstlandet 18/8 (HEG)*fn*.

Vinterobs.: *Herøy*: 1 ind. Tennvalen 1/10-24/12 og 1 ind. Seløy 17/12 (AIO).

Præriesnipe *Bartramia longicauda*

Fra 2005: *Herøy*: 1 (1K) ind. Solheim, Sør-Herøy 23/10** (D) (AIO, COL, PSH). Første funn i Nordland, 3. i Norge, av denne vaderen som hekker i Nord-Amerika og overvintret i Sør-Amerika.

En av 2005-sesongens store ”bomber” i Nordland; præriesnipe fra Herøy 23/10. Foto: Atle Ivar Olsen

Sotsnipe *Tringa erythropus*

Vår-/tidlig somerobs.: *Alstahaug*: 1 ind. Ostjønna, Tjøtta 24/6 (PSH).

Fauske: 1 ind. Klungsetvika 14/5 (JÅA, NOF Bodø lokallag).

Røst: Røstlandet: 1 ind. 30/5 (SBA). Dessuten *sen høst*: 5 ind. ble med inn i oktober, den siste (1 ind.) sett 18/10 (SBA).

Skogsnipe *Tringa ochropus*

Herøy: 1 ind. Storvatnet 11/8 (AIO).

Rana: 1 ind. i spill over Stortjønna, Båsmoen 11/6 (AEN, ANB).

Saltdal: 1 ind. Sundby (Grønldalen) 7/5. Dårlig år for arten i kommunen (JÅA).

Grønnstilk *Tringa glareola*

Lofoten: *Vestvågøy*: 1 ind. Lakselva 1/6 (Johan Sirnes, HVÅ). 3. funn i kommunen.

Steinvender *Arenaria interpres*

Vinterobs.: *Herøy*: 4 ind. **Tenna** 5/2 (AIO). *Innland*: *Rana*: 1 ind. Engasjyen naturreservat 16/5 (AEN, EFU).

Polarjo *Stercorarius pomarinus*

Herøy: 3 ind. på trekk NW 14/5 (PSH, Kjell Isaksen).

Lurøy: 10 lyse ind. på nordtrekk Tonnes 30/5 (Lars Thomas Poppe, Ole Kjellsen)*fn*.

Røst: Røstlandet: 2 ad. 15/5 (SBA, THE), 1 ad. 16/5 (THE) og 1 (1K) ind. 4/10 (MEG m.fl.).

Vestvågøy: 6 ind. på nordtrekk i sterk motvind o/Sandøya 29/5 (HVÅ), 4 ind. (3 ad. og 1 3K), alle lyse, i Valberg 31/5 (JST) og 1 ind. v/Ureberget 5/7 (Børge Klevstad).

Værøy: 3 ind. sør for Værøy 1/6 (EBE, Karl-Otto Jacobsen).

Vågan: 5 ind. Gimsøystraumen 31/5 (EBE).

Fjelljo *Stercorarius longicaudus*
Vår/tidlig sommer: Alstahaug: Tjøtta: 1 ind. nord Ostjønna 27/5 og 1 ind. trekk NØ 30/5 (PSH).

Vågan: 1 ind. Laukvik 4/6 (FSO).

Storjo *Stercorarius skua*

Bodø-Moskenes: 1 ind. i Vestfjorden, sett fra ferga, 16/8 (HVÅ).

Røst: Vår: 2 ind. Røstlandet 4/5 (SBA). Høst: 1 ind. 8/9 og 1 ind. 17/9, begge passerte Røstlandet. Dessuten hekket to par i kommunen.

Sortland: 1 ind. Sortlandssundet (Sortland sentrum) 8/4 (JBA).

Dvergmåse *Larus minutus*

Hekking: Ballangen: 2 ad. i sommerdrakt Bergland, Sjøfjellet/Grunnvatnet 8/6* (D) (EBR). 3 reir i naturreservat, for 2. år på rad, juni. Usikkert om hekkingen ble vellykket (HØD).

Andre obs.: Bø: 1 ad. ved krykkjekolonien i Nykvåg 31/5 (EBE, Karl-Otto Jacobsen).

Røst: 1 (1K) ind. utenfor Nesset 5/9 (MEG). Funn nr. 31-33 i Nordland av denne østlige måsen.

Sabinemåse *Larus sabini*

Fra 2005: Alstahaug: 1 (1K) ind. Offersøy og Tjøtta 30/8** (PSH).

Røst: 1 (ad.) ind. Austskardholmen 11/8** (D) (Thomas Aarvik, Tycho Anker-Nilssen). Dessuten 1 ind. Langneset, Røstlandet hver av datoene 21/9** (MEG, Espen Sundet Nilsen), 23/9** (MEG) og 25/9** (MEG m. fl.).

Fra 2004: Røst: 1 (1K) ind. Røstlandet 16/9** (MEG, T. A. Andersen).

Fra 2003: Røst: 1 (1K) ind. Flyplassen, Røstlandet 17/9** (Kjell Ruud Mjølshes m. fl.).

Funn nr. 4-10 i Nordland (knappt 145 i

Norge) av denne høyarktiske arten som hekker fåtallig på Svalbard.

Fiskemåse *Larus canus*

Avvikende ind.: Bodø: 1 ”partiell albino” fugl Rønvikjordene 7/5 (D) (THE)*fn.*

Sildemåse *Larus fuscus*

Hekking: Meløy: 35 par, *fuscus*, Måøya 25/7 (ØBI, RBI, Dagfinn Kolberg).

Sen obs: Herøy: 1 ind. (*fuscus*) Tennvalen 1/10 (AIO).

Grønlandsmåse *Larus glaucooides*

Alle fra sørfylket: Leirfjord: 1 ind. Dragsvik 12/11 (Lars Eirik Johannessen)*fn.*

Træna: 1 ind. Husøy 8/1 (IJO, Magne Eliassen)*fn.*

Polarmåse *Larus hyperboreus*

Alle fra sørfylket: Træna: 1 ind. Husøy 13/4 (IJO, VJO)*fn.*

Ismåse *Pagophila eburnea*

Fra 2005: Røst: 1 (1K) ind. Røstlandet 18/11** (D) (HEG, SBA).

Funn nr. 14 i Nordland av denne høyarktiske måsen som hekker på Svalbard.

Alke *Alca torda*

Innlandsfunn: Ballangen: 1 ind. Efjorden 11/5 (HØD).

Alkekonge *Alca alle*

Høyt antall: Vestvågøy: Min. 1000 ind. Skrova-Stamsund (godt ut i Vestfjorden) 26/10 (JST).

Skogdue *Columba oenas*

Nesna: 1 ind. Ytreklubben, Skogsøy 15/6* (AIO). Funn nr. 7 i Nordland av denne arten som i Norge først og fremst forekommer i lavereliggende strøk på Østlandet.

Ringdue *Columba palumbus*

Sen obs.: Bodø: 2 ind. Bodøsjøen fra 26/11 og fram mot jul (THE, HDY).

Tyrkerdue *Streptopelia decaocto*

Bø: 1 ind. Reinshaugen 7-(minst)27/5 (Gro-Elisabeth Johnsen).

Alstahaug: 1 ind. Parkveien, Tjøtta 24/4 (PSH).

Nesna: 2 ind. Engen/Solheim 7/4-10/5 og 2 ind. Engen 10/9 og ut året (AIO m. fl.).

Sortland: 1 ind. Sortland 1/1 til minst 9/5 da det var 2 ind. (par?) (Gunnar Jan Holhaugen).

Sømna: 1 ind. v/bygdetunet, Vik 4/8 (PSH, LHA).

Vega: Gladstad: 1 ind. 4/7 (AEN, ANB) og 2 ind. 24/7 (AIO, COL).

Vestvågøy: 1 ind. i Hornsbakken, Gravdal 29/5 (Jon Olav Larsen).

Vågan: 1-2 ind. i Henningsvær også i år (JST).

Turteldue *Streptopelia turtur*

Andøy: 1 ind. (1K) Andenes 30/9-5/10* (D) (Leif Olsson, Ingunn Bergersen).

Fauske: 1 ind. Sulitjelma 31/7* (D) (Wenche Spjelkavik).

Røst: Totalt 4 (1K) ind. Røstlandet 21/9-2/10. 3 ble ringmerket (RØF).

Turteldue, Røst 3/10. Foto: John Stenersen

Træna: 2 ind. Husøy 26/9* (D) (TKO, Roar Rismark, IJO)*fn.*

Tysfjord: 1 ind. i kommunen 4/9* (D) (Kilde: THE)*fn.*

Vågan: 1 ind. (1K) i Laukvik 27/9 (FSO).

Haukugle *Surnia ulula*

Hekking: Andøy: vellykket i Forfjorddalen (OPB). Andre obs.: 1 ind. sett og hørt Forfjord i jan (Andreas Ribe Holm) og sett 21/5 (NOF Vesterålen II.). 1 ind. Medby, Forfjorddalen i juli (Ole Jørgen Jørgensen). Hørt i Forfjorddalen i des. (OPB). Skal være sett ”mange” i Vesterålen i løpet av året i følge Nye Kvitret (nettavisa til NOF Vesterålen II).

Andre obs.: Hemnes: 1 ind. Bjerka, v/ jernbanestasjonen 28/1 (NOF Rana II.).

Meløy: 1 ind. Bjæringen okt. (Bjørn og Elisabeth Dahl).

Rana: 1 ind. Ildgruben 28-29/1 (Frank Hansen til POS), 1 ind. v/ Sarahaugen, Plurdalen 4/2 (POS) samt 1 ind. Umbukta fjellstue 7/10 (Jon Suul).

Sortland: 1 ind. Strand i jan (Edon og Karin Hansen).

Vefsn: 1 ind. Drevdalen sør for Drevvatnet 15/3 (POS) og 1 ind. Drevjamoen 15/4 (POS, AEN, ANB).

Fra 2005: Moskenes: Flere obs. på ”innersia” av kommunen om høsten (Rob Walker).

Spurveugle *Glaucidium passerinum*

Nordfylket: Bodø: 1 ind. Misvær 19/3 (MEG; Beathe Dømbe)*fn.*

Hornugle *Asio otus*

Hekking: Vågan: Kleppstad, 2 unger (Ingleif Larsen) (Foto i Lofotposten 17/6). 1 voksen m/min. 3 tiggende unger Strømnesgården 1/7 (FSO). Sannsynligvis en jaktende fugl ved Laukvik 11/7. Opptil 4 ind. på en gang ved Sandslett og Jorden ultimo august-

medio oktober kunne tyde på flere enn en hekking i Laukvikområdet (FSO).

Andre obs.: Andøy: 1 ind. Medby 23-28/12 (Lindis Iversen, OPB).

Nesna: 1 ind. Skogsøy 17/11 (AIO).

Jordugle *Asio flammeus*

Fra 2002: Vinterobs: Bodø: 1 ind. Bliksvær 27/1 (Alf Pedersen). (Denne er tatt med hos NFKF: Fugler i Norge 2002. Se Ornis N. Vol. 30 1/2007).

Perleugle *Aegolius funereus*

Kysthekking: Vesterålen: Andøy: Forfjorddalen (D) 5 unger, *Hadsel:* Råmarka, *Sortland:* Sørfjorddalen. En sikker hekking i hver av kommunene (OPB).

Tårnseiler *Apus apus*

Hekkefunn Rana: På den faste lokaliteten på låven til Frank Hansen på Ildgruben, var fire kasser okkupert i 2006. Tre ungekull, hver på to unger, ble ringmerket 04.08., mens de to siste ungene ble merket 18.08. (Frank Hansen, POS). Arten hekker flere steder i bebyggelsen i og nær Mo, men det er kun denne lokaliteten vi kjenner til hvor det også lar seg gjøre å komme til for å sjekke reirene.

Bieter *Merops apiaster*

Fra 2005: Flakstad: 1 (2K+) ind. Vareid 3/7** (Frithjof, Niels og Solfrid Henriksen)

Træna: 1 ind. Husøy 12/6** (D) (IJO).

Funn nr. 9-10 i Nordland av denne arten som nærmest hekker sør og øst i Europa. (Fuglen på Røst i 2004-rapporten, skal ha nr 8, ikke 7)

Hærfugl *Upupa epops*

Bindal: 1 ind. like ved Terråk 6/9 (Egil Torgersen).

Vendehals *Jynx torquilla*

Vågan: 1 ind. Laukvik 14 dager fra 5/6 (FSO).

Gråspett *Picus canus*

Alstahaug: 1 M Parkveien, Tjøtta 28/10 (PSH).

Meløy: 1 ind. Halså 2/3 (D) (ØBI, Jonas Bjørkli) og 1 ind. Bjæringen 4/10 (SBI).

Nesna: 1 M Langset 11/2 (AIO) og 29/10 (AEN, EFU, POS) og 1 ind. (F?) Solheim 4/11 (AIO).

Grønnspekk *Picus viridis*

Dønna: 1 ind. Nord-Dønna 30/12 (AIO).

Svartspett *Dryocopus martius*

Meløy: 1 ind. Bjæringen okt. (Bjørn Dahl). *Rana:* Hørt jevnlig hele året Steinbekkhaugen, Gruben (EFU). 1 ind. hørt Yttralennina 1/10 og

1 ind. sett Kristinelia 8/10 (AEN, ANB). I 2005 ble arten ved flere registrert ved Steinbekkhaugen (EFU til POS). Arten observeres stadig oftere i kommunen, og ovenstående utgjør åpenbart en underrapportering.

Dvergspett *Dendrocopos minor*

Alstahaug: Einangen, Alsten: 1 varslende M 1/6 (mulig hekking) og 1 M 9/10 (PSH).

Saltdal: 1 ind./F Nestbyholmen sett 7 ganger i perioden 23/4-21/5, 1 ind. Skansen 29/4 og 2 FF Høyjarfallmoen 24/5 samt 1 M samme sted 29/5 (JÅA).

Tretåspett *Picoides tridactylus*

Nord for Saltfjellet: Andøy: 1 M, kanskje også 1 F, Forfjorddalen, Hinnøya 8/4 (OPB).

Lødingen: 1 ind. Lødingen i nov. (Torunn Kleming).

Saltdal: 1 M Trollhaugen 20/3 (JÅA).

Øksnes: 1 ind. Øksnes 14/11 (August Noreng).

Dverglerke *Calandrella brachydactyla*

Fra 2004: Røst: 1 ind. Røstlandet 5/9** (TBE). Første finn i Nordland, og det nordligste i Norge, av denne arten som hekker temmelig vanlig i Sør-Europa.

Sandsvale *Riparia riparia*

Hekking: Rana: En koloni, 20-40 hull, ved Rana Sandindustrier (EFU), og en stor koloni Straumen juni (AEN, ANB, POS).

Taksvale *Delichon urbica*

Tidlig obs.: Meløy: 1 ind. Bjæringen 23/4 (SBI).

Tartarpiplerke *Anthus richardi*

Fra 2005: Vågan: 1 ind. (1K) Sponga, Laukvik 15/10* (FSO).

Funn nr. 19 i Nordland av denne arten som nærmest hekker i Sibir.

Tundrapiplerke *Anthus gustavi*

Fra 2004: Røst: 2 ind. ringmerket Røstlandet 26/9** (D) (MEG m.fl.) og 30/9** (D) (MEG m.fl.). Antall funn på Røst i 2002 er oppjustert fra 1 til 2. Derfor blir 2004-funnene nr. 6-7 i Nordland av denne piplerka som nærmest hekker nord i Russland.

Heiplierke *Anthus pratensis*

Tidlige og sene obs.: Bodø: 1 ind. Bodøsjøen 8/1 (THE, HDY).

Vega: 1 ind. Vallsjø 17/3, 1 ind. Valen 19/11, 4 ind. Holandsosen naturreservat 25/11 og 3 ind. Vallsjø 26/11 (JAN).

Lappiplerke *Anthus cervinus*

Alstahaug: 1 ind. hørt Nordøya, Tjøtta 6/9* (PSH).

Røst: Røstlandet: 1 ind. nord på øya 24/9 og ved kiosken dagen etter* (D) (MEG m.fl.). 1 (trolig nytt?) ind. 1/10 (Tomas Aarvak).

Regnes som 2 funn på Røst dette året.

Fra 2002: Røst: 1 ad. kirkegården, Røstlandet 7/8 (HEG, dansk fugletitter).

Vega: 1 ad. Gladstad 1/8 (TKO, Morten Mørkved).

(Disse 2 er tatt med hos NFKF: Fugler i Norge 2002. Se Ornis N. Vol. 30 1/2007).

I Norge hekker denne piplerka hovedsakelig i Finnmark.

Gulerle *Motacilla flava*

Kysthekking: Meløy: 2 par såerle Halsamyran, Småvatn juli (SBI).

Lofoten(-Røst)/Vesterålen: Vågan: 1 ind, sannsynligvis F såerle, Laukvik 2/6 (FSO).

Høstobs.: Røst: Rundt 5 ind. i sept. (RØF).

Sitroneerle *Motacilla citreola*

Røst: 1 ind. (1K) Ystneset, Røstlandet 4/9** (MEG).

Fra 2005: Røst: 2 ind. (1K) på Røstlandet 3/9 og 13-21/9** (D for en av fuglene) (SBA, MEG, THE, Beathe Dømbe). Av NSKF godkjent som 3 funn.

Funn nr. 9-12 i Nordland, alle på Røst, av denne erla som hekker helt øst i Europa.

Fra 2004: Røst: 1 ind. (1K) på Røstlandet 30/9** (D) (MEG, HEG, T.A. Andersen). Av NSKF betraktet som samme fugl som i LRSK rapporten fra 2005. Derfor funn nr. 8 i Nordland.

Linerle *Motacilla alba*

Sen obs.: Saltdal: 1 ind. Rognan 11/11 (JÅA).

Sidensvans *Bombacilla garrulus*

Hekking/hekkeadferd/mulig hekking: Saltdal: Nestby: 5-6 ind. 25/6 og bortimot 10 ind. 16/7. Mange ungfugler som ble matet av foreldrene. 2-5 ind. 24,28-28/7, samt 4-5 ind. Høyjarfallmoen 19/7 (JÅA).

Sen vårobs.: Røst: 3 ind. Røstlandet 9/5 (SBA).

Gjerdsmett *Troglodytes troglodytes*

Vinter-/tidlig vårobs.: *Alstahaug:* 1 ind. en rekke steder i Tjøttaområdet 5/1-14/3 (2 ind. 3/2), dessuten 5 ind. 14/12 og min 1 ind. 16/12 (PSH). 1 ind. Søvik 5/12 (PSH). *Bodø:* "flere" ind. Bliksvær i julehelga (Alf Pedersen)*fn.*

Dønna: 1 ind. Brandsnes og Titternes 4/3 samt 1 ind. Altevatn 30/12 (AIO).

Herøy: 1, unntaksvis 2, ind. sett en rekke steder (15+) i kommunen i perioden 16/1-19/3. Dessuten: 1 ind. Flostad, Sør-Herøy 16/12, 2 ind. Ytre Øksningan 17/12 og 1 ind. Nyheim, Silvalen, Nord-Herøy 31/12 (AIO). *Meløy:* 1 ind. Vallsjøen 15/1 (Arnfinn Bakkellund) og 1 ind. Forøy 20/2 (ØBI).

Vega: 1 ind. Vallsjø 2/1-5/3 (JAN) og 1 ind. Valla 18/2 (AIO).

Vestvågøy: 1 ind. på Gravdal 4/2 (HVÅ, May Arild).

Vågan: 1 ind. Gjersvold 2/1 (FSO).

Jernspurv *Prunella modularis*

Tidlig obs.: *Bodø:* 1 ind. Hunstad 1/3 (Arne Nystad) og 2/3 (THE, HDY).

Rødstrupe *Erithacus rubecula*

Vinter-/tidlig vårobs.: *Herøy:* 1 ind. Sauværstøa 19/2 (AIO) og 1 ind. Sør-Herøy 27/2 (Anne Kari Lia)*fn.*

Vestvågøy: 1 ind. i Stamsund 9/3 (Charlotte Hokland).

Nattergal *Luscinia luscinia*

Grane: 1 syngende ind. Trofors 21/6* (Jostein Lorås).

Funn nr 6 av denne arten som før ca. 1960 var en sjelden hekkefugl i Norge. Noen hundre par hekker nå her i landet, hovedsakelig på Østlandet, flest i Vestfold.

Sørnattergal *Luscinia megarhynchos*

Fra 2003: *Rødøy:* 1 (2K+) ind. ringmerket

Myken 12/8** (D) (TKO).

Funn nr.1 i Nordland (32 i Norge) av dette som er den "egentlige" nattergalen. Nordligste funn i landet. Hekker i Mellom- og Sør-Europa.

Blåstjert *Tarsiger cyanurus*

Fra 2005: *Røst:* 1 ind. Røstlandet 10-13/9** (MEG, SBA). Funn nr. 2 i Nordland, 12 funn i Norge, av denne østlige arten som er sjelden hekkefugl i Øst-Finland.

Buskskvett *Saxicola rubetra*

Sen obs: *Røst:* 3-4 ind. i okt. (RØF).

Svartstrupe *Saxicola torquata*

Andøy: 1 ind. Klevatnet, Andenes 6/4* (D) (Leif Olsson). Fuglen viste karakterene til underarten *rubicola*, noe som også er det mest sannsynlig hos oss.

Herøy: 1 M, *rubicola*, Djupdalen, Ytre Øksningan 27-28/6* (D) (AIO, PSH).

Røst: 1 M v/Glea 26/9*(D), senere på Kårøya der den ble ringmerket (MEG m.fl.). Fuglen viste karakterene til østlig underart *maurus/stejnegeri*. Innsendt til, men enda ikke behandlet av NSKF.

Funn nr. 2-4 i Nordland av denne arten som hekker fåtallig i kyststrøk mellom Lindesnes og Trøndelag.

Svartstrupe av østlig underart, Kårøya, Røst 2/10. Foto: John Stenersen

Måltrost *Turdus philomelos*

Vinterobs.: *Vågan:* 1 ind. Laukvik 2/1 (FSO).

Rødvingetrost *Turdus iliacus*

Vinterobs.: *Alstahaug:* Tjøtta gård 3/2 og 3 ind. Kråkvikvatnet 12/2 (PSH). *Herøy:* 1 ind. Vikerenget, Nord-Herøy 4/2 (AIO) og 1 ind. Sør-Herøy 24/2 (Anne Kari Lia)*fn.*

Træna: 24 ind. Husøy 12/2 (IJO, Johnny Eliassen)*fn.*

Vega: Vallsjø: 1 ind. 5/1 og 12/2, 2 ind. 13/2 og 6 ind. 8/2, samt 2 ind. Gullsvågsjøen 21/2 (JAN).

Vestvågøy: 2 ind. Storeide 28/1 (HHO), 1 ind. Toftan 4/2 (May Arild) og 1 ind. Eggum 20/2 (JST)*fn.* Også sett på Gravdal (Jon Olav Larsen).

Vågan: Sauøya, Henningsvær: 2-4 ind. 9-11/1 og 2/2 (2 ind.) (JST)*fn.* Laukvik: 1 ind. 19/1 og 14 ind. 23/2 (FSO). Strømmes: 2 ind. 25/1 og 4 ind. 15/2 (FSO).

Gresshoppesanger *Locustella naevia*

Lurøy: 1 ind. Lovund 27-28/5* (D) (AIO, Karl-H Poppe).

Rødøy: 1 ind. Prestegården Rødøya 16-17/6* (D) (ØBI, hele NOF-treff 2006).

Funn nr 7-8 i Nordland av denne sangeren som er blant de sjeldneste hekkefuglene i den norske faunaen. Norsk kjerneområde er Jæren.

Rørsanger *Acrocephalus scirpaceus*

Røst: 1 (1K?) ind. Skomvær 18/8* (D) (HEG, SBA), 1(1K) ind. Grimsøya 19/9 (GGU, TBE).

Funn nr.5-6 i Nordland av denne sangeren som i Norge hekker langs kysten fra Rogaland til svenskegrensa og i fylkene rundt Oslofjorden.

Myrsanger *Acrocephalus palustris*

Rødøy: 1 syngende M Væranger 10/6* (ØBI). Funn nr. 9 i Nordland av denne sangeren som i Norge hekker spredt langs kysten fra og med Rogaland til svenskegrensa, samt på Østlandet.

Gulsanger *Hippolais icterina*

Sen. obs: *Vega:* 1 ind. Gladstad 17/10 (AIO).

Munk *Sylvia atricapilla*

Vinterobs.: *Alstahaug:* 1 M Skeilia 5/12 (PSH).

Herøy: 1 ind. Silvalen 15/1 (AIO).

Meløy: 1 M Reipå jan./feb. (Arnt Marvin Fuglaas).

Narvik: 1 M Beisfjord 23/12 (Robin Jensen).

Rana: 1 M Ytteren 28/12 (AEN).

Saltdal: 1 F Høyjarfallmoen 29/11 (JÅA).

Vestvågøy: 1 F-farget ind. Hornsbakken, Gravdal fram til 3/12 (Jon Olav Larsen).

Vågan: Laukvik: 1 M 16/12 og 2 ind. 22/12 (FSO).

Hagesanger *Sylvia borin*

Høyt antall: *Røst:* Min. 35 ind. Røstlandet 24/9 (RØF).

Hauksanger *Sylvia nisoria*

Rødøy: 1 ind. (1K) ringmerket 7/10* (D) (TKO, Roar Rismark)*fn.*

Røst: Røstlandet: 1 ind. 13-17/9, 3 ind. 19/9 og 2 ind. 20/9. Dessuten enkeltindivider regelmessig frem til begynnelsen av okt. 3-4 ind. totalt (RØF)

Træna: 1 ind. (1K) Selvær 24/9* (AIO) og 2 ind. Husøy 26/9 (TKO, Roar Rismark)*fn.*

Møller *Sylvia curruca*

Rana: 1 syngende ind. hørt Bustneslia 2/7 (AEN, ANB).

Røst: Røstlandet: Regelmessig hele sept., med 3 ind. som maks antall flere dager. 1 ind, inn i okt., totalt trolig 3-4 ind. (RØF).
Træna: 1 ind. Selvær 24/9 (AIO), 2 ind. Husøy 26/9 (TKO, Roar Rismark)*fn*.
Vega: 1 syngende ind. sett Vega 6/7 (AEN, ANB) og 1 ind. Vallsjø 24/9 (JAN).
Vågan: 1 ind. Laukvik 7/8 (ringmerket), 20/9 og 1/11 (FSO).

Tornsanger *Sylvia communis*

Hekking: *Ballangen*: 1 par Valle i E fjord juli-aug. Sannsynligvis det nordligste hekkefunn i Norge. (HØD).

Gulbrynsanger *Phylloscopus inornatus*

Alstahaug: 1 ind. litt nord for Russerkirkegården, Tjøtta 15/9 (PSH).

Moskenes: 1 ind. Sørvågen sist i sept.* (D) (Rob Walker).

Rødøy: 1 ind. Myken 3/9* (D) (THC m.fl.).

Røst: Røstlandet: Første ind. 16/9. Daglig ut sept., med følgende makstall: 10 ind. 19/9, min. 10 ind. (5 ringmerket) 24/9 og 5 ind. 25/9. Også 1 ind. Skomvær 28/9. Ca. 25 ind. på Røst denne høsten (RØF).

Træna: 1 ind. Selvær 23-24/9. Usikkert om det er 1 eller 2 ind. (AIO). 1 ind. Husøy 26/9* (D) (TKO, Roar Rismark)*fn*.

Fra 2002: *Vågan*: 1 ind. Vikan. Lille Molla 15/9 (FSO). Tidligste observasjon i Norge dette året. (Denne er tatt med hos NFKF: Fugler i Norge 2002. Se Ornis N. Vol. 30 1/2007).

Fra 2001: *Bodø*: Rønvi kjordene: 2 ind. 16/9 og 1 ind. 18/9 (Torbjørn Pedersen). (Disse er tatt med hos NFKF: Fugler i Norge 2001. Se Ornis N. Vol. 29 1/2006). Arten hekker fra Uralfjellene og østover.

Bøksanger *Phylloscopus sibilatrix*

Herøy: 1 ind. Vikvatnet 4/6 (AIO, Jørn Moe).

Træna: 1 ind. Selvær 24/6 (AIO) og 2 ind. Husøy 26/9 (TKO, Roar Rismark, IJO)*fn*.

Røst: Røstlandet: 1 ind. 18/9 og 2 ind 19/9 (RØF). Dessuten 1 ind. 17/10 (SBA).

Vågan: 1 ind. Laukvik 17-20/9 (FSO).

Gransanger *Phylloscopus collybita*

Røst: Røstlandet: hele 5 ind. 5/11, samt 1 ind. 19/11 (SBA, THE).

Fuglekonge *Regulus regulus*

Vinterobs: *Herøy*: Min. 2 ind. Storvatnet, Nord-Herøy 24/12 (AIO).

Nesna: Min. 2 ind. Strandåsmyra 10/12 (AIO).

Vega: Min. 1 ind. Gullsvågsvatnet 14/12 (AIO).

Stjertmeis *Aegithalos caudatus*

Saltdal: Noen ad. og min 12 ungfugler Knallerdalen 8/7, 6-7 ind. Nestbyholmen 28/7 og 17/10, 15-20 ind. Høyjarfallmoen 16/9, 6-8 ind. samme sted 21/11 og til slutt en liten flokk Os 19/11 (JÅA).

Løvmeis *Parus palustris*

Meløy: Spildra: 2 ind. (1K) (ringmerket) 15/9 og 3 ind. 14/11 (MFA)*fn*. Dessuten 2 ind. Halså 29/12 (ØBI). Fortsatt eneste kommunen i fylket der arten sees regelmessig.

Toppmeis *Parus cristatus*

Meløy: 2 ind. Halså 4/2 og flere ind. samme sted i aug. (Vidar Danielsen).

Ca. 15 funn i Nordland, men arkivet til LRSK er mangelfullt for denne arten som hekker i barskogsområder over hele landet sør for Nordland.

Svartmeis *Parus ater*

Hekking: *Nesna*: 2 ad. matet min. 3 nytutføyne unger Bjørndalen, Nesna 21/6 (AIO).

Nord for Saltfjellet: *Hadsel*: 1 ind. Melbu sist i feb. (Gry Wingan).

Narvik: 1 ind. Furumoen 3-11/4 (Svenn-Arne Rishaug).

Sortland: 2 ind. Sortland 17/11 (Gunnar Jan Holhaugen).

Blåmeis *Parus caeruleus*

Hekking *Lofoten/Vesterålen*. *Sortland*: 1 kull Sortland (Erna og Magnus Kristoffersen).).

Spettmeis *Sitta europaea*

Fra 1993: *Lurøy*: 1 ind. Aldersundet en gang i tidsrommet 19-21/5 * (D) (Jan Håkon Eliassen). Obsn. er sendt NSKF for underartsvurdering (*asiatica*). Funn nr. 8 i Nordland av denne arten som er utbredt sørover fra Trondheimsfjorden.

Trekryper *Certhia familiaris*

Kysten og nordfylket: *Saltdal*: 1 ind. Nestby 4/4. Sang hørt samme sted 30/4 og 11/5 (JÅA).

Vega: 1 ind. Nes 21/10 (Jon Suul).

Tornskate *Lanius collurio*

Sømna: 1 M Sande 29/6 og 3/8 (PSH, LHA).

Fra 2001: *Bodø*: 1 ind. Helligvær 17/9 (Ove Pedersen). (Denne er tatt med hos NFKF: Fugler i Norge 2001. Se Ornis N. Vol. 29 1/2006).

Funn nr. 25-27 i Nordland. Hekker i Norge i Rogaland, Agderfylkene og på Østlandet.

Varsler *Lanius excubitor*

Hekking: *Grane*: 1 foreldrepar med min. 2 unger Majavatn (Jostein Lorås).

Andre obs: *Dønna*: 1 ind. Glein 14/2 (Eivind Smørvik)*fn* og 1 (2K?) ind. Skagalandet 4/3 (AIO). Samme fugl?

Hemnes: 2 ind. Breivika v/Bjerka 12/4 (Bjørn Sverre Falch medd. POS via Jan Sande).

Lurøy: 1 ind. Vassvatnet tidlig okt. 14/10 (Geir Vatne til PSH).

Saltdal: 1 ind. Nestbyholmen 13/4 (JÅA).

Fra 2001: *Steigen*: 1 ind. Steigen 5/2 (Geir Magne Pedersen). (Denne er tatt med hos NFKF: Fugler i Norge 2001. Se Ornis N. Vol. 29 1/2006).

Nøtteskrike *Garrulus glandarius*

Nordfylket: *Andøy*: 1 ind. Andenes 22/10 (Leif Olsson. Kilde EBE)*fn*.

Narvik: 2 ind. Håkvikskogen 3-11/4 (Svein Arne Rishaug. Kilde: EBR)*fn*. I området nesten hele vinteren.

Lavskrike *Perisoreus infaustus*

Rana: 3 ind. sett på nært hold Langfengerlia, Ildgruben 17/9 (AEN, ANB).

Saltdal: 1 ind. på foringsplass Rognan 31/10 (Per Henrik Bakke).

Kaie *Corvus monedula*

Andøy: 2 ind. Andenes 11/4 (Leif Olsen. Kilde EBE)*fn*.

Rana: 2 ind. Engasjyn naturreservat 20/4 (POS). Det ene individet var så vidt lyst i nakken og på sidene av halsen at østlig opprinnelse kunne mistenkes, men draktvariasjonen er stor også innen skandinaviske bestander.

Kornkråke *Corvus frugilegus*

Lurøy: 1 ind. Lovund 9/7 (Bent Ellingsen)*fn* og 21/7 (Lars Thomas Poppe)*fn*. Samme ind.?

Moskenes: 1 ad. Sakrisøy 29/9 (Rob Walker).

Øksnes: 1 ind. Myre (Biomar) 9/11 og noen dager før (Ulf Sørstrøm).

Rosenstær *Sturnus roseus*

Fra 2005: *Flakstad*: 1 ind. (2K+) Fresvang 30/7** (Jack Remi Dahlberg, Ivan Holmen).

1. funn i Lofoten utenom Røst. Funn nr.21 i Nordland. Arten hekker nærmest fra Svartehavet og østover.

Bokfink *Fringilla coelebs*

Vinterobs.: Alstahaug: 1 M v/kirke Tjøtta (PSH).

Meløy: 1 M Halså 26/12 (ØBI).

Træna: 6 ind. Husøy 6/2 og 2 (M og F) ind. 30/12 (IJO, VJO)*fn.*

Vega: 2 ind. (M og F) Nes 18/2 (AIO).

Vestvågøy: 1 M på Toftan 25-26/2 (HVÅ).

Bjørkefink *Fringilla montifringilla*

Vinterobs.: Meløy: 1 M Halså 26/12 (ØBI).

Grønnsisik *Carduelis spinus*

Vinterobs.: Rana: Opptil 41 ind. Ytteren 16-29/12 (AEN).

Bergirisk *Carduelis flavirostris*

Vinterobs.: Herøy: 2 ind. Tennvalen 24/12 og 1 ind. Nord-Staulen 25/12 (AIO).

Uvanlig lokalitet: Rana: 9 ind. Hauan nær Røssvoll 26/4 (POS). Arten sjelden i kommunen.

Brunsisik *Carduelis (flammea) cabaret*

Alstahaug: 1 M bl.a i Parkveien og Storvatnet, Tjøtta 14-16/12 (PSH).

Bodø: 2 ind. ringmerket Rønvikjordene 23/11 (Torbjørn Pedersen).

Herøy: 2 ind. Vikvatnet, Nord-Herøy 7/7 (AIO).

Denne varianten av gråsisik betraktes ikke lengre som egen art i for eksempel Sverige. Kan ikke skilles fra gråsisik ved hjelp av DNA-analyser

Polarsisik *Carduelis hornemanni*

Alstahaug: Tjøtta: 1 F Parkveien 3/11 og 1 M Storvatnet 14-16/12 Storvatnet (PSH).

Rana: 1 ind. på foringsplass Kvernkroken, Hauknes (EBU).

Røst: Sporadisk, bl.a. min. 10 ind. 22/9. 6 ind. til minst 5/10. De fleste fuglene antatt å tilhøre underarten *hornemanni*. Bekreftet ved ringmerking av 4 ind (RØF). 2 av funnene er behandlet og godkjent av NSKF. Det samme gjelder for en fugl fra 3-6/10-2005 (MEG m.fl).

En av de ringmerkede polarsisikene fra Røst som tilhører den grønlandske underarten.

Foto: John Stenersen

Dønna: 3 ind. Vågsmyra 30/12 (AIO).

Herøy: 2 ind. Tenna 3/3, 2 ind. Seløy 3/3 og min. 3 ind. samme sted 28/10, 2 ind. Solheim 1/10, min. 1 ind. Storvatnet 1/10, 2-3 ind.Øksningen 14/10 dessuten 5-10 ind. samme sted 28/10 og til slutt 1 ind. Staulen 14/10 (AIO).

Meløy: 1 ind. Halså 18/11 (ØBI).

Nesna: 1 ind. Nesna 13/2. Dessuten: Skogsøy: 1 ind. 27/4, 1 ind. 3/9 og min. 2 ind. 11/9 (AIO).

Træna: Selvær: 5 ind. 23/9 og 3, sannsynligvis nye, ind. 24/9 (AIO). 1 ind. Husøy 26/9 (TKO, Roar Rismark)*fn.*

Vestvågøy: 1 ind. ringmerket 8/8 på Toftan (HVÅ). Samme fugl kontrollert 6/9.

Vågan: 6 ind. ringmerket Laukvik 22, 25 og 26/9, 2 hver dag (FSO).

Fra 2003: Røst: 1 (1K) ind. på Røstlandet 26-28** (D) (ringmerket) (MEG). Den

fuglen viste karakterene til underarten *hornemanni*. Første dokumenterte funn av denne vestlige (Island og Grønland) underarten. Det er imidlertid god grunn til å tro at denne underarten opptrer forholdsvis regelmessig på Nordlandskysten om høsten.

Båndkorsnebb *Loxia leucoptera*

Vestvågøy: Ca. 15 ind. v/Borge kirke 19/11* (ABS).

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

Lurøy: 1 (1K) ind. Lovund 28/9 (Morten Mørkved)*fn.*

Træna: 1 (1K) ind. Husøy 26/9 (TKO, Roar Rismark)*fn.*

Funn nr. 22-23 i Nordland av denne arten som i Norge hovedsakelig hekker på Sør- og Østlandet.

Konglebit *Pinicola enucleator*

Andøy: 1 ind. Forfjord 6/12 (OPB).

Bodø: 2 ind. Bodøsjøen 12/11 (THE). Ny kommuneart.

Gildeskål: 1 død ungfugl Novika 1/11 (Jan Inge Karlsen).

Herøy: 1 M (1K) ind. Storvatnet 11/11 (AIO).

Lurøy: 1 M (1K) Lovund 28/10 (Anne Westrem m.fl.).

Meløy: 7 ind. Spildra 13/11 (MFA)*fn.*

Nesna: 4 ho-farget ind. Sjonfjellet v/ Kålitinden 29/10 (AEN, POS, EFU).

Dessuten 6 ind. Handstein, Handnesøya 29/10 (Per Martin Kristensen og Live Isachsen til POS).

Rana: Ca. 5 ind. Selforslia sannsynligvis 28/10 (Per Trygve Karstensen til POS).

Sjonfjellet: 7-8 ind. 29/10 (AEN, POS, EFU), 1 ad. M 2/11 (AIO) og 8 ind. 11/11 (AIO, Stefan Obytz). Dessuten på Ytteren, Mo i Rana: 2 ind. 25/11 (AEN) og 5 ind. (3

MM, 2 FF) 30/12 (Asbjørn Engås).

Starten på en storinvasjon som fortsatte på nyåret i hele fylket.

Kjernebiter

Coccothraustes

coccothraustes

Hemnes: 1 ind. på gården Auringmoen, Korgen 24/4 (Jan Sande til POS).

Nesna: 1 ind. Nesna 7/5 (AIO, Jostein Lorås).

Rana: 1 M Sjonhagen 11/2 (POS, AEN, EFU) og 12/2 (AIO). 1 ind. Fagerli 19-20/2 (Liv Breivik til POS) og 1 ind. Ørneset, Sjøna 1-2/4 (Åge Lian)*fn.*

Rødøy: 1 ind. Hestmannøy 20/5 (Heidi Isachen).

Saltdal: Høyjarfallmoen: 2 ind. 8/4 og 1 ind. 10/4 (JÅA). 1 ind. Junkerdalen 26/5 (Kirsten Nordbergesen).

Træna: 1 ind. Husøy 13/4 (IJO, VJO)*fn.*

Vefsn: 1-9 ind. Bjørnådal 2/1-8/4 (Elfrid Henriksen til POS).

Fra 2005: Grane: 2 ind. Trofors 24/5 (ukjent observatør til Helgeland museum). (Denne observasjonen ble tatt med i Havørnaversjonen av 2005-rapporten, men ikke i Word-versjonen. Er derfor tatt med også i 2006-rapporten.)

Rana: 1 par Steinbekken, Gruben 24/5 (Mona Langseth pers. medd. til Kjell Arne Meyer iflg. nyoppdaget notat).

Lappspurv *Calcarius lapponicus*

Tidlig eller sene obs.: Nesna: 1 M på foringsplass Skogsøy 24/4 (AIO).

Røst: 3 ind. 27/9 Røstlandet første høstobs.. Enkeltind. enkelte dager fram til 4/10 RØF).

Snøspurv *Plectrophenax nivalis*

Vinterobs.: Alstahaug: 2 MM Tjøtta 12/2 (PSH, LHA).

Nesna: 3 ind. (1M, 2 FF) Vestsiden, Hugla 3/12 (AIO).

Observatørliste:

ABS-Ann Britt P-Simonsen
AEN-Arne Engås
AIO-Atle Ivar Olsen
ANB-Anni Breivik
COL-Cecilia Olsen
EBE-Espen Andre Bergersen
EBR- Eivind Braseth
EFU-Einar Furuheim
FSO-Frantz Sortland
HDY-Helge Dypfest
HEG-Håvard Eggen

HHO-Helge Emil Holand
HVÅ-Harald Våge
HØD-Harry Ødegaard
IJO-Ivar Johansen
JAN-Johan Antonsen
JBA-Johnny Bakken
JST-John Stenersen
JÅA-Johan Åge Asphjell
LHA-Lise Hatten
MEG-Martin Eggen
MFA-Magnar Fagerli
NVL-NOF Vestvågøy lokallag
OPB-Ole Petter Bergland

POS-Per Ole Syvertsen
PSH-Paul Shimmings
RBI-Raymond Birkelund
RØF-Røstfolket
SBA-Steve Baines
SBI-Sverre Birkelund
TBE-Thomas Bentsen
THC-Thomas Holm Carlsen
THE-Thor Edgar Kristiansen
TKO-Terje Kolaas
VJO-Viviann Johansen
ØBI-Øystein Birkelund

Den mangfoldige ”skjura”

ved Ernst Zackariassen

Børge Klevstad fortalte om noe merkelig som hendte på heimgården deres på Klevstad. Et skjærepar hadde bygd ferdig reiret sitt, da det kom et kråkepar og jagde vekk skjærene og la reir for seg sjøl oppå skjærene sitt kjære hus. At fugler som kråker og ravn har en viss klokskap er kjent, men kanskje overgår ”skjura” dem i så måte. For skjærene på Klevstad visste i hvert fall på råd. De startet nemlig bygging av en ny heim i et annet tre på gården og byggemateriale var først og fremst fra reiret kråkene hadde okkupert. Kvist for kvist lurte skjærene med seg sitt tidligere bo, helt til et nytt reir kunne tas i bruk. Men da var også underlaget for kråkene sitt reir borte og kråkereiret deiset ned langs trestammen. Snipp snapp snute, så var kråkeeventyret ute.

Arvid Markussen, Fygle fortalte om et par skjærer som hadde lagt sin siste kvist på boligen sin, etter ukers strev. Da fikk de et uventet besøk av et kråkepar som ville ha huset deres, for å legge sitt reir på taket til dette. Kråkene prøvde regelrett å jage skjærene på mark. Dette fant imidlertid

ikke de standhaftige standfuglene seg i. En utrettelig kamp utspant seg derpå natt og dag mellom de to fugleparene, noe som utrolig nok førte til en borgfred som gikk ut på at skjære-/kråkereiret ble gjort om til ”vertikal tomannsbolig” og egg og siden unger kom det i begge ”etasjer”.

På eiendommen til mine greie granner Eldbjørg og Fritz Arntzen her på Leknes, hadde nylog et par av arten ”Pica pica”, som skjære heter på latin, bygd ferdig reiret sitt. Alt syntes å være klart for hekking da paret plutselig begynte å bære kvist etter kvist over til et tre hos meg, helt til reiret hos Arntzen var demontert og på dette vis flyttet over til meg. For sent hadde tydeligvis skjærene oppdaget at førstevalget av ”hustomt” lå flere meter nærmere trafikken enn treet hos meg. For jeg kan garantere at det ikke var jeg som hadde tilbudt ”ekteparet” Skjære bedre tomte- eller trebetingelser enn det mine gode naboer hadde gitt dem.

De fleste år hadde skjærene reir i et tre like ved huset mitt. Således et bestemt år

for lenge siden også. Et kråkepar jagde det ”faste” skjæreparet vekk og etablerte seg oppå skjærereiret med eget reir. Ikke lenge etter kom et måsepar og mobbet bort kråkene, overtok reiret deres. La sine egg og fikk ut unger. Det pussige var at et spurvepar overtok det ledige ”skjur”-reiret og la sine egg i det. Slik var det at det en dag myldret spurvunger ut av reiret til ”skjura”, sikkert til stor forundring for dem som ”bodde” på taket, måser og måsunger.

Foto: Harald Våge

Mer om ”skjura”

ved Ernst Zackariassen

Skjærene har ryktet på seg for sin hevngjerrighet. Rev man for eksempel ned reiret for dem, kunne de hevne seg på klessnorene. Således bestemte en mann her i distriktet seg for å sage ned et tre som skygget for mye. Han fikk en annen kar til å felle treet, nettopp av redsel for hevnen fra skjærenes side, som hadde reir i treet. I et annet område her var det beplantet og mange småfugler kom etter hvert og hekket. Til sine tider ble det rene symfonien fra det som ble betegnet som skogen. Skjærene fikk en herlig tid: ”småfuglegg til frokost og fugleunger som kveldsmat”. Dette ble fryktelig å være vitne til for eierne. Slik var det at haglegeværet kom fram. ”Ei skjur” ble truffet og fløy videre over et uthus. På baksiden av dette hadde man klessnor og da klær som hang der skulle tas inn, viste det seg at en nydelig silkeskjorte der var fullstendig full av blod. Skjorten tilhørte den som skjøt. Nedenfor lå det en død skjære på marken.

At skjærene også er tyvaktige, er en

kjensgjerning i blanke ting. Man hører jo at sølvskjeer skal være funnet i skjærereir.

Mye overtro har også vært tilknyttet ”skjura”. Således gikk en man til overlegen ved Gravdal sykehus, Diderik F. Schumacher, og rådet ham til å slutte med denne ”skjurjakten” han drev med. Dr. Schumacher var bl.a. kjent for å skyte skjærer. Men så var det dette at han og fruene mistet flere små barn, monument over dem står på Buksnes kirkegård. Legens funksjonstid var 1875-1888. Overtroen da gikk ut på blant folk at der var forbindelse mellom skjærene og barnas sjeler. Beretningen hørte jeg enten fra urmaker Anton A. Amundsen, Ballstadøy eller skomakermester Anton Olsen senior, Ballstadøy. De hadde begge opplevd Schumacher. Han var født i Hammerfest, var samfunnsinteressert og således viseordfører en tid i Buksnes, som innbefattet Hol. Han var kjent for å være en dyktig lege, men uvøren av oppførsel, heter det.

Holmvassdalen i Grane – en biologisk oase

av Jostein Lorås

Områdebeskrivelse

Holmvassdalen i Grane eies av Statskog og utgjør et helhetlig dalføre i sør-nord retning og er en sidedal til den uthogde Svenningdalen, hvor E-6 og jernbane går. I dalbunnen renner Holmvasselva, som dels går i canyonpregede partier, dels danner den flyer og loner. Mot vest grenser området til plantefeltene på Fjellryggen og Tosenfjellet, i øst mot Holmvassåsen og i nord av flatehogster og plantefelt. Berggrunnen består i hovedsak av næringsrike bergarter, med glimmergneiser/skifer ispedd kalkspatmarmor. Generelt finnes relativt dype løsmasseavsetninger i de lavereliggende strøkene.

Vegetasjonen er til dels svært rik i de nedre deler hvor kalkinnslaget er stort. Storbregne og høgstaudegranskog dominerer på vestsiden av elven. På østsiden og i de indre sørlige deler er blåbærskog dominerende. Flere småvatn ligger i dalen, som i øvre del danner store myrstrekninger. Rikmyrer ligger spredt utover i landskapet. Her er det større arealer furumyrskog med enkelte levende furuer opp mot 500 år gamle.

Kompakt granskog finnes mange steder og stedvis er skogen meget virkesrik. Det er til dels mye død ved, mest i form av læger - bla. store vindfellingener. I fjellskogen i sør har skogen et høyt innslag av stående døde trær. Påvirkningsgraden er lav og spor etter gamle hogster er langt på veg utvisket. Skogen befinner seg i sen optimal- og aldersfase med lokale oppløsningsfaser. Store deler av granskogen er mellom 150 og 200 år og her står Nordlands eldste registrerte grantre, 360 år gammelt. Eldgamle furugadder langs åsdragene gir området særpreg. Holmvasselva renner i et imponerende elvegjel midt inne i området og flere skogstjern i dette urskogspregede landskapet gir inntrykk av opprinnelig natur.

Verneverdier

Området har mye kompakt, gammel granskog med høy andel rike vegetasjonstyper. Karplantefloraen er relativt artsrik med flere østlige innslag. Det er funnet mange rødlistede karplanter og svært sjeldne marklevende sopp knyttet til kalkskog, bl. a. med funn av rødskivesoppen

Entoloma callirhodon som er det fjerde kjente funnet i verden. Lokaliteten har også flere uvanlige og rødlistede arter av vedlevende sopp og lavararter knyttet til gammel skog, bl. a. en av de rikeste kjente forekomstene av den sårbare lavarten trådrag i Nordland. Spennvidden fra rik lavlandskog til gammel fjellskog er verdifull. Vassdraget Holmvasselva er allerede varig vernet. Området er en sterk kandidat til det kommende barskogvernet i Nordland og vil være det største med sine 55 kvadratkilometer. Artsmangfoldet er rikt og området har mange naturtyper som Norge internasjonalt har forpliktet seg til å bevare.

Fuglelivet i Holmvassdalen

Holmvassdalen har en rik fuglefauna, med kravfulle arter tilknyttet gammelskog. Gjennom årene er en rekke uvanlige, sårbare og truede fuglearter registrert i området. De første kjente nedtegnelsene om fuglelivet i Holmvassdalen ble gjort av Lasse Mikalsen fra Mosjøen den 10. mai 1956, da han påviste hekkende hubro (brev til undertegnede). Filmfotografen og forfatteren Bjarne Nordnes, som bodde i Holmvassdalen i over ti år fra midten av 1960-tallet, registrerte og filmet bl.a. hekking av svartspett, et stykke sør for garden Holmvassdal. Dessuten observerte

han hønsehauk. Personlig kontakt med de to naturvernerne inspirerte undertegnede til selv å gjøre seg kjent i området. I 1970-åra var jeg en god del i Holmvassdalen og registrerte fugl, hovedsakelig i forbindelse med jakt- og fisketurer. Svartspett, tretåspett, flaggspett, dvergspett, haukugle, perleugle, spurveugle, kongeørn, fjellvåk, dvergfalk, smålom og varsler ble observert en rekke ganger over mange år. I tillegg ble mer vanlige arter som lavskrike, granmeis og svartmeis registrert regelmessig. I 1980-åra var jeg lite i området, men fra midten av 1990-tallet og fram til i dag er registreringer notert nokså hyppig. Det henger blant annet sammen med vernemyndighetenes interesse for områdets naturverdier.

På oppdrag av fylkesmannens miljøvernavdeling fikk Rana Zoologiske Forening i 1997 i oppdrag å registrere fugl i området. To dager feltarbeid ble gjort. Tidspunktet var imidlertid i begynnelsen av juli, slik at sangaktiviteten var laber og anledningen til å påvise arter avtakende. I tillegg ble feltarbeidet kun utført i den nordlige delen av reservatforslaget som på det tidspunkt kun omfattet 6 kvadratkilometer. Men arbeidet var likevel viktig, siden det var den første og hittil eneste offisielle fugleregistrering i Holmvassdalen. I rapporten undertegnet Kjell Arne Meyer og Espen Dahl heter det blant annet: "Vurdert under ett har Holmvassdalen-området stor ornitologisk interesse, særlig som et refugie for arealkrevende barskogtilknyttede arter i et ellers sterkt hogstpåvirket landskap." Videre heter det: "Vi vil ut fra det materialet vi sitter inne med anbefale at området spares i sin helhet og gis vern som naturreservat". 65 arter er nevnt i rapporten, derav 37 som med sikkerhet er funnet hekkende, mens

13 arter sannsynlig hekker. Siden 1997 er atskillig arter kommet til, bl. a. som en konsekvens av at verneforslaget er utvidet til 55 kvadratkilometer av Fylkesmannen i Nordland.

Registreringer 2000-2007 i området i verneforslaget (Alle registreringer i 2007 er gjort i regi av det nyetablerte NOF Nesna og Omegn lokallag).

Rødlistearter (Rødliste 2006):

Konglebit (VU): 1 ind. okt. 2003 Holmvassåsen
Steinskvett (NT): vanlig hekkefugl i 1970-åra, men den har gått kraftig tilbake. Kun ett par ble registrert i området i 2007.
Varsler (NT): funn av reir på omtrent samme lokalitet både 2006 og 2007.
Gråspett (NT): Holmvassåsen, 1 ind. sept. 2002
Tretåspett (NT): fem hekkefunn de siste syv-åtte årene og flere hekkende par ble registrert på 1990-tallet. Rikelig med barkmerker etter ”ringing” av grantrær.
Storlom (VU): Bjønntjønnen, 2 ind. juni 2002, 1. ind. i Lille Holmvatn juni 2007
Vipe (NT): hekket sør i Holmvassdalen på myrområdene i 1970-åra
Fjellvåk (NT): fire eldre kjente hekkesteder, alle i bergvegger langs Holmvasselva i den nordlige delen av dalføret. I 2007 ble to nye hekkelokaliteter funnet i den sørlige delen, derav et reir i gran.
Kongeørn (NT): regelmessig observasjoner, jakter i Holmvassdalen og eter åtsler langs jernbanelinja. Hekket tidligere i søndre del.
Jaktfalk (NT): 1. ind. forfulgte rype juni 2003 sør i Holmvassdalen
Hønsheuk (VU): vellykket hekking 2003 og 2005 på samme lokalitet og ny lokalitet

funnet i 2007. I alt tre lokaliteter medregnet nye og gamle.

I tillegg opplyser fastboende i Holmvassdalen at hubro (EN) er hørt for to-tre år siden i traktene hvor den holdt til på 1950-tallet.

Foruten rødlisteartene er følgende interessante arter registrert i verneforslaget:

Sidensvans (hekking: funn av en ikke-flyvedyktig unge 2004)
Fuglekonge (nedramlet gammelt reir funnet 2007)
Korsnebb (kull i furuskog juni 2007)
Ringtrost (sannsynlig hekking 2007)
Gulerle (sannsynlig hekking 2007)
Grønnstilk (1 ind. obs i søndre del)
Heilo (hekking 2007)
Rugde (hekking 2007)
Skogsnipe (1 ind. 2006)
Trekryper (regelmessige obs., bl. a. 1 par juni 2007)
Svartspett (regelmessige obs, bl. a. 2 ind. i lag aug. 2007)
Spurveugle (sees av og til)
Haukugle (hekking 2004)
Lavskrike (familiegrupper observeres regelmessig)
Rødstjert (3 par hekket juni 2007)
Storfugl (regelmessige obs.)
Jerpe (liten bestand)
Spurvehauk (funn av reir med døde dununger og ett egg i 2004)
Dvergfalk (hekking søndre del 2007)
Havørn (et eldre par oppholdt seg sommeren 2007 i søndre del, mulig hekking)
Duetrost (første hekking i Nordland, juni 2007)

Reiret av duetrost er det første funnet i Nordland. Det ble funnet 11. juni og lå langt ute på ei grein ca 2,5 meter over bakken i ei alminnelig stor furu i et område med nokså glissen furuskog og myrer, i grenseområdet til verneforslaget. Rana Museum ved Per Ole Syvertsen foretok ringmerking av de fire ungene noen dager etterpå. I våtmarkene ble bl.a. krikand, brunnakke, toppand og siland observert i 2007. Småspove, rødstilk og gluttsnipe hekker regelmessig på myrområdene.

Fuglenes biotopkrav

I diskusjonen om artsmangfoldet i Holmvassdalen har fuglenes biotopkrav kommet i skyggen, men arealkrevende arter står sentralt i verneplanarbeidet, da de fungerer som ”paraplyarter”. Om slike arealkrevende arter fins i et område, er miljøkravene for en rekke andre arter fanget opp. Registreringsrapporten fra Rana Zoologiske Forening viser at området er essensielt for flere gammelskogsarter. En rekke undersøkelser viser at om andelen gammelskog faller om lag under 30 %, vil det føre til kollaps i bestandene. En reduksjon på 40 % av stående tilgjengelig kubikkmasse, slik Statskogs hogstplaner går ut på, vil derfor få katastrofale følger for de ornitologiske verdiene i dalføret, i tillegg til de generelle negative effektene på artsmangfoldet. Dette på bakgrunn av at gammelskogandelen i utgangspunktet nå er svært lav i Svenningdalføret.

To helt sentrale paraplyarter er tretåspett og svartspett, som fyller avgjørende økologiske funksjoner i skogen. Deres tilstedeværelse er fundamental for flere andre fuglearter i gammel skog. Undersøkelser viser at 12 fuglearter og ekorn, mår og flaggermus yngler og overnatter i gamle svartspetthull

(Berntsen og Hågvær, s. 93). I gamle tretåspetthull hekker 11 andre arter, bl.a. naturskogsarten spurveugle, som forøvrig finnes i Holmvassdalen. Undersøkelser som Jørn Rolstad gjorde i Varaldskogen viser at i områder med store snødybder har gammelskog over 80 år avgjørende betydning for svartspettens evne til overlevelse vinterstid (Solbraa, s. 61). Snødybden i Holmvassdal er mange vintre omlag 1,5 m, for eksempel slik som vinteren 2005, og enkelte år enda mer. I slike vintre utgjør barkebiller ca 80 % av føden. Det skulle tilsi at skogbruket vil ha store økonomiske fordeler av å ivareta levedyktige bestander av både svartspett og tretåspett. Spettens matsøk forklarer altså de mange døde trærne med avflerret bark som finnes i dalføret. Spettene trenger dermed store sammenhengende gammelskogområder for å overleve også vinterstid. På bakgrunn av slike fakta vil Holmvassdalen overhode ikke kunne tåle ytterligere avvirking, særlig når vi vet at gammelskogen ellers i Svenningdalen for stor del er avvirket.

I tidligere tider, før det kommersielle skogbruket dominerte, tyder mye på at svartspetten var en utbredt art. Forskeren og presten Iver Anker Heltzen skriver i 1834 fra Ranaområdet at ”Denne er i vore Skove temlig almindelig” (Ranens Beskrivelse, s. 92). Leveområdene har altså stadig blitt snevret inn og opplysningene indikerer en voldsom nedgang i bestanden, på terskelen til utryddelse i fylket. Holmvassdalen er ett av de nordligste områder i landet hvor svartspetten ennå har fast tilhold. Den har vanskeligere naturgitte forhold å leve under enn i skogmiljø lenger sør. De store arealene med flatehogster og plantefelt som grenser opp mot Holmvassdalen

har forverret svartspettens muligheter til overlevelse på sikt. Den trenger revirer på 3-5 kvadratkilometer for å formere seg og arealet øker etter at ungene forlater reiret (Solbraa, s. 59). Den henter mat til ungene opp til 3-4 kilometer fra reirtreet (Haftorn, s. 493). Tretåspetten kan søke næring minst en kilometer fra reiret (ibid, s. 506). Dette viser hvor store områder skog de to artene er avhengig av. I tillegg må svartspetten ha trær over en bestemt dimensjon og høyde for å hekke, dvs. 30-40 cm i diameter i brysthøyde (Solbraa, s. 62). Flatehogsten har dessverre fjernet slike trær i stort omfang.

I dag dominerer som nevnt flatehogsten landskapsbildet i et enormt stort område. Skogen er fragmentert i små stykker med store flater i mellom. Økologisk er dette det motsatte av hva spettene og andre arter trenger for å kunne overleve langsiktig i et område. Holmvassdalen er i dag det eneste sammenhengende skogområdet av en viss størrelse i mange mils omkrets. Derfor er det umåtelig viktig at området får varig vern. Hvis Holmvassdalen ikke vernes etter naturvernloven vil ytterligere flatehogst bli utført innenfor verneforslaget. Det viser driftsplaner og kartmateriale som Statskog Ressursdata på basis av prosjektet 'Levende Skog' har utarbeidet for denne delen av Holmvassdalen. Når vi vet hvilke økologiske krav spettene og andre organismer har til formering og langsiktig overlevelse, vil det slett ikke være tilstrekkelig å bare sette igjen noen få nøkkelbiotoper, slik Statskog går inn for. For hakkespettene er utvilsomt hele Holmvassdalen et kjerneområde.

Foruten spettene er flere av artene i gammel granskog standfugler, som vil være mest

følsomme for miljøforandringer siden de finnes året rundt i noenlunde samme område. I Finland, som for øvrig startet opp flatehogst tidligere enn i Norge, viser undersøkelser at nettopp disse artene har gått mest tilbake siden midten av 1900-tallet (Edenius og Elmberg). Flatehogsten har også hatt stor betydning for den dramatiske tilbakegangen for rødstjert, meiser, trekryper og lavskrike (Solbraa, s. 53); alle disse er arter som finnes i Holmvassdalen. I de geografisk store kommunene Rana og Hemnes anslås antall par lavskriker til kun 20-40 stk (Meyer, s. 83), noe som indikerer at arten opptre svært fåtallig i fylket og har stadig mindre tilgang på arealer med gammel skog.

Det ca fire mil lange Svenningdalføret, som Holmvassdalen er ensidedal til, er som nevnt stort sett helt avsnauet for lavereliggende gammel naturskog. Sammenhengende flatehogster og monokulturer på begge sider av dalføret dominerer landskapet i en lengde av ca 25 kilometer. Et band av smal fjellskog er i hovedsak de siste rester av den gamle granskogen som en gang var. Holmvassdalen framstår derfor som en siste gjenværende biologisk oase i et enormt stort, uthogget område. Dalføret får av den grunn en svært viktig økologisk funksjon, som det nå gjelder å verne etter naturvernloven, slik både Fylkesmannen

og Direktoratet for Naturforvaltning har foreslått overfor Miljøverndepartementet. Her ligger saken og venter på politisk sluttbehandling. Men mange lokale politikere, Statskog og skogbruksindustrien med Arbor Hattfjelldal og Bergene Holm ønsker hogst, mens foreninger, lag, skoler og en samlet miljøbevegelse står bak kravet om vern av området.

For ytterligere informasjon om Holmvassdalen kan du gå inn på områdets hjemmeside:

www.naturvern.no/vernholmvassdalen

Litteraturliste

Berntsen, B og Hågvar, S (red.): Norsk urskog: verdier, trusler, vern. Oslo 1991.

Edenius L. og Elmberg J.: Fåglar och landskapsplanering, Skogseko nr. 1 1996, Inst. för skoglig zoøkologi, Sveriges lantbruksuniversitet

Solbraa, K: Veien til et bærekraftig skogbruk. Oslo 1996.

Haftorn, S: Norges Fugler. Oslo 1971.

Heltzen, I. A.: Ranens Beskrivelse 1834. Rana museums- og historielag 1981.

Meyer, Kjell Arne: Fugler i Nordland. NOF Nordland 2004.

Kålås, Viken og Bakken. Norsk Rødliste 2006. Artsdatabanken. 2007.

Noen tanker om småmåsen

av Harald Misund

Småmåsen eller fiskemåsen som den nu til dags kalles kjenner vel de fleste når den dukker opp utover våren, lett kjennelig og med sitt markerte mål i orden. Småmåsen var den første fugl jeg rekte egg etter i guttedagene, det blei pisket eggedosis av eggene, det var på den tid hønseegg blei byttet med tre sigaretter og ellers brukt som fødselsdagsgave av de som var så heldig å ha en gullgruve som en hønsegård var under krigen. Småmåsen er vel en fugl som er mest tallrik der folk har sin virksomhet langs kysten, men den følger også dalsøkkene og fjellvatna innover til Sverige, der den fåtallig hekker i grensetraktene, som eksempelvis ved det nu regulerte Reinoksvatnet i Hamarøy (Fig.1).

Hva fiskemåsen kan finne av næring ved slike fjellvatn er ikke lett å forstå, men i de mange grunne elvesik som renner ut langs breddene på Reinoksvatnet, var der forbausende mye yngel av røye, trolig forekommer her også mye insekt i kosten. Jeg har lagt merke til at i enkelte år med gunstig vind foregår et trekk av gråmåse og småmåse til fjells, der de tar insekter både i lufta og på bakken, slik jeg har sett det i Pallrakken i Bodø. På Falkflaug i Bodø kommune var der et par fiskemåse som hekket da gårdene var i drift(1967), noen år etter forlot den vassdraget, jeg så aldri at ungene blei flygedyktige, de døde like før, eller etter de begynte med sine første flygeøvelser, mulig var der for lite mat

Fig 1. Indre del av Reinoksvatnet mot grensen til Sverige, der jeg fant ett par hekkende fiskemåse sammen med hekkende sandlo, bilde tatt før oppdemming av vatnet. I bakgrunnen grensefjellet Savzasvarre (grensepunkt 246) Foto: 1/8-1972 H.M.

for dem der i den siste fase av livet. Før utbygging av Høyskolen i Bodø og område innover Mørkved var der flere hekkende par (4-6) på myrene som lå syd av der skolen nå ligger (i dag parkeringsplasser), under selve byggeperioden og først på 80 tallet kom måsene bort noen år, for så å komme tilbake. I dag hekker de med flere par (8-10) noen flere enn det var før, reirene blir bygget på takene på flere av byggene i området på selve Høyskolen, Politihøyskolen og Mørkvedsentret. I 2006 så jeg også et par som bygget på bakken ved Bodin videregående skole, som er under utvidelse, men naturlig nok fikk den ikke ligge i fred. I år (2007) blei reirene systematisk ødelagt på Høyskolen i løpet av april/mai, så småmåsens skriking fant ikke lenger noen plass her i skolemiljøet. Mulig blei vaktmestrene oppmuntret av de avisskriverier som har versert om fjerning av måser ved havner og andre tettsteder, som en kan lese om også andre steder i landet.

Lengre ute på Bodø halvøya er det også utvikling til at et økende antall par hekker på taket av bygninger, som i området ved City Nord. Når ungene tar til vingene holder de seg under bilene som står parkert, men det er et farlig sted å være, da ikke

få havner under bil hjulene, eller flyr på biler under fart. Når fiskemåsen kommer i medio april er jo også det en markering på at våren er anmarsj, og flere en jeg synes det er et gledelig gjensyn, selv om den store samlingen av fugl på Bodø Hovedflystasjon er et tilbakevendende problem for faren for fly/fugl kollisjoner. Etter noen dager sprer fuglene seg til sine hekksteder, og det er kjekt å se at det er mange som også setter opp rugekasser til fiskemåsen, (ofte også brukt av tjeld), så det er enda noen mennesker som tåler å ha måseskrik i sin nærhet. I dag blir det jo stadig vanligere at folk skriver innlegg i avisene om at fiskemåsen og andre arter er et problem for nattesøvnen, allikevel bygges det stadig nye naust/hytter i fjæresonen i områder der det er naturlig at måsen oppholder seg slik som ved Saltstraumen og i havna på Kjerringøy. Vi får stadig finere biler og båter, bilene skal kjøres ned til utbyggingsområdene i fjæra, vi tåler lite at slike eiendeler skal bli utsatt for et fulltreff av fugleskitt (tankene går til fjerningen av krykkjeberget i min barndoms by Ålesund). Vi får bare håpe at det blir plass til noen småmåser også i framtida, selv om de ikke synger for oss som bjellefuglen. Når jeg besøker min venn Arvid Rånes på Røstlandet som bor på Varan er der på et lite område foran

huset ca.70 hekkende par fiskemåse, han bruker lokalnavnet sæing, blant disse også ett par stormåse (svartbak), ett par teist og flere par rødnebbterner, noen ærfuglpar, og i fuglekasser hekker stær og gråspurv. Her blir måsene matet og de passer opp enhver bevegelse av folk som nærmer seg et vindu, med et skrikende håp om en ny forsyning av godbiter. Det er kjekt å komme til et sted der fugler får en god forpleining, selv om det kan være uvant for meg også den første natta med alt måseskriket utafur husveggen, men er det ikke det en bør vente når en er så heldig å komme til et slikt sted? (Fig. 2)

I eldre tid leser vi om hvordan folke på Røst var varsom med ferdsele når fuglene var i ruging, da måtte en passe på at ikke katter og hunder for og rak, men i dag ser det ut til at dette har gått i glemmeboka, både på Røst og andre steder. På Røstlandet er vel rekende villkatter, ja huskattene for den slags skyld, like farlig for fuglene, der som andre steder, skal den få sitt avkom

på vingene må kattebesøk begrenses. At stormåsens egg blir sanket der gjør vel at belastningen på andre arter ikke blir fullt så stor, som regel får den beholde kun ett egg, så er tanken vel den at flere av de andre fuglene vokser opp når mengden av stormåsens sanking av mat til sin egen unge blir mindre. Jeg får håpe for fiskemåsens og dens slektninger at den får lov til å beholde sin plass rundt oss. Fiskemåsen og andre arter kan selvfølgelig noen steder begrenses, det første vi da må se på er alt søppelet vi kaster rundt oss, og det enorme og stadig økende søppelberg vi legger igjen etter oss. I Bodøs omgivelser er søppelplassen på Vikan i dag der flokker av gråmåse, en og annen fiskemåse, samt kråker, ravn, kongeørn og havørn som finner seg et måltid. Søppel for oss, men det hjelper jo mang en smalhals til sitt daglige utkomme når fuglene på vinteren trenger det mest, men eggene er for meg ikke så ettertraktet til eggedosis lenger.

Fig. 2 Hekkende fiskemåse på Varan, Røstlandet. Vedøya og Storfjellet i horisonten, den 26/6-1999. H.M.

Bare en streng

av Harald Misund

Siden broene over Saltstraumen og Indre Sunnan blei åpnet høsten 1978, har jeg sett at mange fugler har blitt overkjørt der, i all hovedsak gråmåse som er den fugl som hekker i størst antall på Storholmen som to av bro pilarene hviler på. Under selve byggingen var der plassert en del utstyr og materialer på holmen, men selve byggearbeidet hadde ikke noen stor innvirkning på hekkingen, faktisk var der mange ærfugl par som fikk gjemt reirene sine blant byggematerialene. Kjører vi over broa ser vi på at gråmåsen og svartbaken bruker lysstolpene til å sitte på, og enkelte ganger rekkverket. Det er en rangeringsordning, dette kan man også se fra broa når de ligger på reir, på den øverste del av holmen holder stormåsen til, og lengre ned gråmåsen. Når vi kjører over

Indre Sunnan bro og kommer til det laveste punkt mot Tuv-sida er det et skjær og en liten båthavn, der det ofte blir sløyd fisk, derfor sitter måsene her og passer på, men det har vært en dødsfelle for mange fugler, især mange års unger. For et par år siden blei der spent opp en streng ca. 30-40 cm over bro rekkverket for å hindre fuglene i å sitte der, og nu er antall fugler som blir påkjørt her sterkt redusert (Fig. 1). Jeg kjenner ikke til hvem som kom frem med denne gode ideen, men vegvesenet har her vært våkne. Nu er det bygget mange broer i Nordland de seinere år, det kan vel være at du kjenner et sted som kunne trenge bare en slik enkel streng for å hindre at fugl blir drept og skadet, det er jo ikke hyggelig for noen å avlive fugl.

Streng over rekkverk på Indre Sunnan bro, broa nedover mot laveste punkt mot Tuvsida som er mest utsatte punkt for fuglene.

Ringmerking av havørnunger

av Bente Iren Hansen

Sommerferien brukes ikke kun til ferie og fritid for medlemmer i NOF Nesna og Omegn Lokallag. Det er også sesong for merking av fugleunger, og undertegnede opplevde en spennende tur i denne sammenheng.

Sammen med formann Atle Ivar Olsen ble det anledning til å ta en tur ut til ei øy i distriktet, hvor det var observert to ørneunger. På forhånd fryktet vi at det var noe seint på året, og at ungene kunne være flygedyktige allerede. Det viste seg at det var delvis riktig, da vi ankom øya var ørneungene ute av redet. Foreldreparet fløy opp da vi kom – så vi antok at ungene fremdeles var i nærheten. Dermed bestemte vi oss for å prøve å finne dem, og beste måten å gjøre det på var å gå manngard, ca. 10 meter fra hverandre.

Vi var fire stykker med på turen, og etter å ha tatt oss opp til høyeste punkt på øya, skremte vi en av ungene opp der den lå og trykket seg godt ned i lyngen. Ungen klarte å lette fra bakken, men var ikke sterk nok til noen lang tur, og endte dermed opp på bakken i ei kløft i fjellet. Vi sprang til for å hindre den i å komme seg unna – en person nedenfor der hvor ungen var og en ovenfor – og slik fikk vi den i klemme. Atle var godt forberedt og hadde med et håndkle som han la over hodet til ørneungen, og den ble rolig slik at vi klarte å bære den opp av kløfta. Så gjenstod det bare å få ringer fast rundt føttene, to ringer måtte til, en på hver fot.

Etter vel utført arbeid slapp vi ungen – og selv om friheten nok smakte godt ble fuglen liggende i lyngen til vi var vel av gårde – en erfaring og masse fine bilder av seansen rikere.

NOF-treff og årsmøte på Lovund i juni 2007

I 2007 var det Rana lokallag som hadde ansvaret for å arrangere årsmøtet i NOF, avdeling Nordland og det faglige og sosiale programmet for det tilhørende NOF-treffet. Arrangementet ble lagt til øya Lovund i Lurøy kommune helga 1.–3. juni. Dette er kanskje ikke det enkleste lokaliteten for tilreisende å komme seg til for et helgebese, men vi ble da 15 deltakere. Lokallagene i Vesterålen, Ofoten og Bodø var dessverre ikke representert. Deltakelsen fra de øvrige lokallagene var som følger: Vestvågøy (3 personer), Sør-Salten (4), Nesna (1) og Rana (6). I tillegg deltok Vidar Bakken (Østfold) som invitert foredragsholder.

De fleste ankom i løpet av fredag ettermiddag og kveld, og de siste på lørdag formiddag. Vi hadde leid Ungdomshuset på øya som møtelokale, og her var det også tilbud om enkel og billig overnatting. De fleste valgte imidlertid å bo i hytter på Lovund Rorbuhotell, hvor vi også nøt felles middag – en fremragende sjømatbuffé – på lørdagskvelden. Allerede den første kvelden var en del ivrige NOFere oppe i lundeura hvor de hadde prima observasjoner av hubro. Sannsynligvis fikk alle deltakerne se eller høre hubro i løpet av helga.

Lørdag morgen var overlatt til den enkeltes eget turinitiativ. Programmet begynte utpå formiddagen med et kurs/foredrag for ringmerkere (og andre interesserte) om ringmerking generelt og bruk av programmet RingAccess. Denne seansen, som varte i rundt tre timer med pauser,

ble ledet av Vidar Bakken. Vidar var sentral både i utviklingen av RingAccess og i produksjonen av de to bindene til bokverket «Norsk RingmerkingsAtlas» (Stavanger museum 2003, 2006). Denne delen av møteprogrammet var kommet til etter initiativ fra Vidar selv, og Stavanger museum bidro finansielt for å gjøre det mulig å bringe ham nordover. Det hele var et interessant og lærerikt opplegg som alle de tilstedeværende hadde utbytte av.

Deretter var det tid for det formelle årsmøtet. Dette ble etterfulgt av to kortere presentasjoner: om NOFs planer om å avholde fagseminar på Vega i begynnelsen av mai 2008 (Atle Ivar Olsen), og om en landsdekkende kartlegging av hekkeforekomster av horndykker i 2007 og organisering av arbeidet i Nordland (Per Ole Syvertsen). Før middagen ble så arenaen igjen overlatt til Vidar Bakken og hans foredrag «Øyhopping i Atlanterhavet sett fra et fugleperspektiv». Reisen gikk innom Falklandsøyene, Sør-Georgia, Sør-Sandwichøyene, Bouvetøya, Tristan da Cunha, St. Helena, Ascension og Kapp Verde. Vidar hadde besøkt øyene som turguide på et lengre cruise (Bouvetøya også som forsker for Norsk Polarinstitutt), og kunne gi et svært spennende og uvanlig innblikk i fuglelivet på disse for det meste nokså avligges og lite besøkte øyene. Et fascinerende lite eksempel er den lille øya Inaccessible innen Tristan da Cunha-gruppa (14 km²; Lovund er til sammenligning 4,9 km²) som har en egen rikseart, tristanrikse (*Atlantisia rogersi*, Inaccessible Island

Rail). At det har kunnet utvikle seg en rent lokalendemisk fugleart på et så lite areal sier mye om hvor isolert området er!

Søndagen var avsatt for en båttur rundt Lovund og til deler av den omliggende skjærgården. Vi hadde hyret en lokal skipper og hans båt. I tillegg stilte Espen Dahl med Rana-lagets nyervervede PolarCirkel 560 «K. A. Meyer». Vi var

heldige med været og fikk en fin tur rundt i Lovund-området inkludert et strandhogg på Grønningen hvor noen fikk se en hubro igjen. Men ellers var det mest nytelse og relativt inaktiv fuglekikking som preget turen. Etter lunsj på Lovund bar det av sted tilbake mot fastlandet fra 15-tida av.

Per Ole Syvertsen

NOF, Rana lokallags nye båt «K. A. Meyer» med Espen Dahl som skipper.
Foto: Atle Ivar Olsen.

Sandsvalehekking i kunstig koloni i Hemnes

av Per Ole Syvertsen

I det forrige heftet av *Havørna* ble byggingen av en kunstig hekkekoloni for sandsvaler i Leirskarddalen i Hemnes presentert. Byggverket sto innflyttingsklart rundt midten av mai 2006, og flere av reirgangene ble inspisert av sandsvaler samme sesong. Det ble likevel ingen hekking det første året. I 2007 hekket imidlertid flere par vellykket i den kunstige kolonien!

Kolonien tas i bruk

Den 30. mai fikk jeg underretning fra grunneieren, Ole-Ivar Øverleir, om at flere sandsvalepar så ut til å ta i bruk kolonien i år. Fuglene hadde ankommet hekkeplassen 22. mai, og små flokker ble ofte sett kretse over gården de følgende dagene. Én uke etter svalenes ankomst ble den kunstige kolonien sjekket av Ole-Ivar, fra et utsiktspunkt på den andre siden av elva. Det viste seg da at flere av hullene var tatt i bruk.

var litt for små til å kunne merkes (foruten et uklekt egg). Et fjerde kull besto av tre uklekte og kalde egg, samt et ødelagt egg. Fire kasser var altså tatt i bruk, og det så ut til at tre av kullene skulle klare seg. Det var også tydelige spor etter besøk av svaler og påbegynte reir (eller bare soveplasser?) i ytterligere seks rugekasser.

Det neste besøket fant sted på kvelden fem dager seinere for å merke de tre gjenværende ungene. Nå var de merkeklare, men den nye inspeksjonen av kassa ga en annen, uventet oppdagelse: Kassa inneholdt to reirskåler! To av ungene var jevnstore, mens den tredje var litt mindre enn de andre. I hver av reirskålene lå det dessuten igjen et uklekt egg. At vi ikke oppdaget de to reirskålene og begge eggene under forrige besøk må skyldes at kontrollen av rugekassa ble gjennomført raskest mulig.

Kassekontroll

På ettermiddagen 5. juli sjekket jeg for første gang selve rugekassene, sammen med Ole-Ivar. To kull, begge med fem unger, var store og klare for ringmerking. I ei tredje kasse lå det tre unger som ennå

Kassene kan inspiseres fra et lukket rom på baksiden, og det gir også praktiske arbeidsforhold for ringmerking. Foto: Per Ole Syvertsen, 20.07.06.

Hvorfor to reir i samme kasse?

Hva var det som hadde foregått? Hadde hunnen og hannen ruget på hvert sitt kull? Var det to hunner involvert, og hvorfor hadde fuglene i så fall valgt å hekke i den samme kassa når det var minst 22 ledige kasser ellers i kolonien? Forsøk på å besvare dette vil forbli spekulative, i og med at det ikke ble samlet materiale som kunnet kaste lys over saken (for eksempel blod eller hudceller fra ungene for DNA-analyse). Dersom kullene stammet fra to hunner kan man for eksempel tenke seg at de har vært nære slektninger (søstre eller mordatter) med høy toleranse for hverandre. Kanskje er det et poeng at rugekassene er store i forhold til svalene, langt større enn ei vanlig småfuglkasse er. Kassene og reirgangene er ellers så like i utforming og plassering at det er vanskelig å forstå hvorfor den aktuelle kassa skulle være

spesielt attraktiv. Uansett hvorfor fuglene valgte å hekke så tett, kan det se ut til at det ikke var heldig for hekkesuksessen.

Når fant egglegging sted?

Med utgangspunkt i omtrentlige datoer for når ungene ble flydyktige har jeg regnet på når egglegging må ha funnet sted i kolonien. De to kullene som ble merket 5. juli var ikke av samme alder. I et av kullene var de fem ungene svært store ved merking, og tre av dem ble fanget i nett og kontrollert fem dager seinere. Jeg antar at dette kullet var flydyktig den 7. juli. Ifølge litteraturen ruges eggene hos sandsvale i 14–15 dager, og ungene er i reiret i ca. 22 dager. Dette kullet har derfor klekket ca. 15. juni og kullet var fulllagt og rugingen begynte ca 1. juni. Foreldrefuglene brukte maksimalt ti dager fra de ankom til kullet var fulllagt.

Ungene i det andre kullet som ble merket den 5. juli lå ennå i kassa den 10. juli, men var da svært store. Jeg antar de vil ha fløyet ut et par dager seinere. Klekkedato blir da ca. 20. juni og dato for fulllagt kull ca. 5. juni.

For rugekassa som inneholdt to kull antas 15. juli som utflygingsdato for de to største ungene, og 20. juli for den minste. Særlig for sistnevnte er dette usikkert. Dette gir henholdsvis ca. 23. juni og ca. 28. juni som klekkedatoer, og ca. 8. juni og ca. 13. juni som datoer for fullagte kull.

Nettfangst

Under besøket 10. juli ble det også satt opp nett foran kolonien for å forsøke å fange voksenfugler. Det resulterte imidlertid kun i fangst og merking av to årsunger, formodentlig fra reirene i sandskrenten ved siden av, foruten kontroll av tre av ungene som var merket fem dager tidligere. Et nytt fangstforsøk fant sted tidlig på morgenen 28. juli. Etter fire timers innsats uten resultat og uten observasjon av svalene, ga jeg opp. Sandsvaler hadde likevel tilhold i området i noe tid etter dette (Ole-Ivar Øverleir pers. medd.). Det lyktes altså ikke å fange noen av foreldrefuglene i denne kolonien i 2007, men det ble i det minste merket 13 reirunger og to flydyktige årsunger her.

I 2006 og 2007 har jeg kjent til og til en viss grad fulgt med i fire kolonier i Hemnes og fire kolonier i Rana. Det er slettes ikke alle kolonier som er egnet for nettfangst, og forholdene i en koloni er ikke alltid de samme fra et år til det neste. I 2006 ble nettfangst, etter tillatelse fra grunneier, utført på tre datoer i perioden 27. juli – 2.

august i et sandtak ved Forsum i Rana (146 hull ifølge Arne Engås, som oppdaget kolonien og gjorde en grundig optelling). Til sammen ble det merket 68 sandsvaler (voksne og flydyktige årsunger) her i 2006. I 2007 hadde fuglene tatt i bruk en annen del av sandtaket. Nå var det så høyt opp til reirhullene at det ikke var mulig/forsvarlig å sette opp nett foran åpningene. Det ble derfor ikke fanget noen fugler i kolonien dette året. Imidlertid ble en av sandsvalene som var merket i Forsum-kolonien i 2006 kontrollert i en koloni i Straumen, 6 km lenger øst, 7. juli 2007 (ca. 35 hull, nettfangst utført med tillatelse fra grunneier). Fuglen var voksen ved merkingen året før og derfor minst i sitt tredje kalenderår i 2007. Den store rugeflekken fuglen hadde da den ble kontrollert viste at den var en hunn. Omstendighetene tyder på at denne fuglen ikke var tro mot bare én koloni. Det ble for øvrig ringmerket til sammen 24 voksne og 8 flydyktige årsunger i kolonien i Straumen i perioden 7. juli – 8. august 2007. Sist det hekket sandsvaler på denne lokaliteten var i 2001, men da var det bare ca. 10 hull her.

Disse sandsvalestudiene i Rana og Hemnes vil sikkert ikke gi spesielt høye merketall og vil kanskje ikke føre til noen gjenfunn fra utlandet. En og annen morsom småoppdagelse kan man åpenbart likevel gjøre regning med. Nå ser jeg med spenning fram til den kommende sesongen!

Forfatterens adresse:

Langmoheia 9 D, 8626 Mo i Rana
E-post:
per.ole.syvertsen@helgelandmuseum.no

Ørnen fra Nupflåget

av Harald Misund

Overstående tittelen er tatt fra Carl Schøyens bok som de fleste av oss vel har lest, kanskje mer enn en gang. Når en skal hente kunnskap fra det landskap vi omgir oss med, er slike bøker som Carl Schøyens skrev givende lesning, de var svært populære i sin tid og kom i flere opplag. På framsida i ei uinnbundet bok jeg har, er det kunstmaler Thorolf Holmboe som har malt ei fin havørn på omslaget (Fig. 1), slik

må vi tro det var ment og framstille Nupflågårna. Ørnen fra Nupflåget, og de andre ørneparene som han omtaler i boka, som de på Mosken og innover Lofotodden, på Helle og på nordsiden til Revsvika. Eller vestover mot Røst, ørne borgene Stavøya, Storfjellet og Trenyken.

Carl Schøyen var en sterk talsmann for å ta vare på disse ørneparene som han mente kom til å bli sjeldnere og sjeldnere å se her nord. Når jeg startet med mitt registreringsarbeid av havørn her i 1974, hadde jeg da i tankene det jeg tidligere hadde lest, og jeg ville prøve å finne ut om parene var der også i dag. Nu er jo Værøy og Røst et landskap det tar tid og erfaring å finne ut av, og jeg klarte ikke å komme over det slik jeg engang hadde planer om, men jeg fant noen av de gamle reirplassene, og fuglene som holdt til der, bare avløst av tidligere ørne generasjoner som har satt sine spor etter seg i de tusener av år (Fig. 2).

Ingen steder har jeg sett en så stor havørn-tue som på nordsiden av Nordlandsnupen, der havørna kan følge sin nabo på Mosken, og all bevegelse i de grunne havområder utenfor, samt oterens gang til ferskvannsdammene etter sine fisketurer, og menneskenes virksomhet på havet. Litt lengre vest i Nordlandshagen holder nabo paret til på en reirplass langt lavere i terrenget. Reirplassen i Nordlandsnupen ligger høyt oppe, mulig er plassering valgt på grunnlag av god oppdrift, og stor reirhulle, men ikke helt slik som beskrevet av Carl Schøyen.

Værøy har på dagens kartutgave to steder som kan være reirplassen i boka nevnt som «Nupflåget», utover langs Sørlandshagen ligger Nupen (280) og Nuphetta, og det er vanskelig for meg å vite hvilket sted som er omtalt. Ovenfor Nordland ligger Nordlandsnupen (450), som er det høyeste punktet på øya. Det kan være reirplass på begge steder for havørn, men jeg har kun funne bebodd reir på Nordlandsnupen, men også sett par som holdt til på Nupen, på den delen som vender mot Måstadvika. Terrenget her er vanskelig, og ikke færbart langs strandlinja, så en må ha båt for eventuelt å finne ut av reirplassering her, mulig kan en av «Havørnas» lesere finne mer ut av det engang i framtida. Moskens vestspiss ligger ca. 6 Km unna, også en gammel reirplass beliggende i ei lita skjernet kløft med småvokst værbøyd rogn som famner

om reirmateriale. Fra sin ovenfor liggende sitteplass ser havørna mot Nordland, og det Nupflågørna driver med (Fig. 3).

Carl Schøyen laget en bok om disse ørneparene, i dag bor de i de samme ørnborgene, like ut til Trenyken på Røst. Når NINA forhåpentlig snart blir ferdig med sine studier på Hernyken, vil den vel etablere seg der også, som naturlig er.

Landingsplassen Røst

av Martin Eggen

Hvert år trekker milliarder av fugler fra den nordlige halvkule sørover, før vinteren setter inn. Trekket skjer på bred front, men hver art har bestemte områder som mål, dette være Sør-Amerika, Afrika, Midt-Østen eller India. Her er det godt å tilbringe vinteren når hekkeområdene ligger under is og snø. Her kan de samle krefter til reisen tilbake på våren, til ungemating og lyse, varme sommernetter.

Fugletrekket er et av de mest fascinerende og imponerende fenomenene i naturen. Noen arter er lette å få øye på når de legger

ut på veien sørover. Dette gjelder spesielt store fugler, som skarv og gress. Trost, stær og finker kan man observere i enorme flokker, de trekker gjerne sammen. Sangere og andre småfugler trekker i større grad om natten, og trekker ikke i flokk. Felles for dem alle er at de har utviklet en fantastisk orienteringssans, som gjør at de finner veien til bestemmelsesstedet. Mange i alle fall. Et stort antall ender sine dager i løpet av den lange reisen sørover, kanskje blir de tatt av rovdyr, eller hindringer som hav og ørken blir deres skjebne. De fleste småfugler dør faktisk i løpet av sitt første leveår.

Fuglekikkere på Røst. Foto: Håvard Eggen.

Kongens fortjenstmedalje til Johan Antonsen

Johan Antonsen tildeles Kongens Fortjenstmedalje i gull av Fylkesmann Åshild Hauan.

Torsdag 16. august 2007 ble NOF-medlem Johan Antonsen tildelt Kongens Fortjenstmedalje i gull. Antonsen fikk medaljen for sitt mangeårige arbeid med registrering av fugle- og planteliv på Vega, et arbeid som har betydd mye i forskermiljø. Dagen ble markert på Vega Havhotell med overrekkeelse og middag for hovedpersonen og hans nærmeste familie, fylkesmann og representanter fra kommunen.

Kongens Fortjenstmedalje i gull gis for fortjenester av ekstraordinær nasjonal og samfunnsmessig betydning. Medaljen rangerer som den 8. høyeste norske dekorasjonen.

Noen navigerer også feil. Dette kan ha mange årsaker, men vær og vind spiller trolig en stor rolle: fuglene kommer ut av kurs. Fugler fra Russland og Sibir trekker gjerne østover, til Midt-Østen eller Asia, men kommer de ut av kurs kan de trekke i motsatt retning. Hvis de flyr vestover vil den norske vestkysten fremstå som en siste endestasjon før de eventuelt må legge ut over havet. De vil da ofte avbryte trekket, og lande. Øyer langs kysten fungerer som nødhavn for mange fugler. Røst ligger spesielt gunstig til, som et siste stoppested på den landarmen som Lofoten utgjør. Derfor er Røst en helt unik plass, der fuglekikkere fra hele landet strømmer til for å lete etter sjeldne, sibirske arter om høsten.

På samme måte kan amerikanske småfugler komme ut av kurs, og legge ut over havet, i retning av Europa. For en fuglekikker er den aller gjeveste drømmen å finne en amerikansk småfugl i Europa. På Røst er denne drømmen oppfylt to ganger, både (ubestemt) skogtrost (30. sept. 2004) og hvitstrupespurv (sommeren 2003 - trolig krysset Atlanteren på nordtrekk fra Sør- Amerika) er sett her de siste årene. Amerikanske vadere, ender og måker er noe mer vanlig, de har større vinger, noen kan raste på havet, og har dermed større sjanser for å klare turen. De fleste funn av amerikanske arter finner vi naturlig nok i England og på Island. Fugler fra Island og Grønland derimot benytter regelmessig norskekysten som rasteplass på vei videre (sør-)østover, dette gjelder både steinskvett, lappspurv og snøspurv.

Røst har de siste årene utmerket seg i europeisk sammenheng som en av de beste plassene å finne sjeldne fugler. Andre

sjeldenhetsøyer i Europa er Shetland, Fair Isle, Øland og Helgoland. Fuglekikkere valfarter i hundretalls til disse spennende øyene i trekkseongen. I Norge er det i september og oktober fuglekikkere på øyer som Utsira, Ona, Sula og Røst.

Det var i 2001 at de systematiske undersøkelsene på Røst startet. Gjennom disse årene har vi funnet stadig nye arter for Røst og Nordland. Enkelte arter har bare blitt observert en eller noen få ganger i Norge tidligere. Mange er ytterst sjeldne gjester i Europa, med få registreringer tidligere. Nå er det sett 273 arter på Røst, et tall som er meget høyt for en liten øy langt til havs i Nord-Norge!

Høstsesongen 2007 ble uvanlig bra. Da var det mye sørlige vinder, tildels østlige. Disse må ha brakt mange små fjærkre mot Røst. Skiftende vær og noe nedbør gjorde at småfuglene valgte å ta seg en pust i bakken, samle litt mat og legge opp krefter til neste trekkeetappe. Mange fuglekikkere var på plass.

Vi var over ti i tallet, de fleste av oss bosatt på Mandal og Stavanger, som tok turen ut til Røst. Sesongen startet rundt 10. september, og den lengste ble i en måned. I tillegg bor det en fastboende fuglekikker på Røst, nemlig Steve Baines. Vi ble regelrett velsignet med sjeldne fugler fra oven! Andre fuglekikkere i hele Europa kunne følge med på utviklingen via internett, og det ble daglig lagt ut bilder fra Røst. Det var nok ikke fritt for at mange var svært misunnelig på oss som hadde lagt ferien til Røst...

Fuglekikkingen foregår i hovedsak på Røstlandet. Det åpne landskapet på Røst

gjør det lett å observere fugler. Leting etter småfugler blir konsentrert om hagene, siden det ikke finnes skog her ute. Likevel, mange av de artene vi leter spesielt etter, holder seg godt skjult i vegetasjonen, og flyr gjerne ikke opp før man nesten trør på dem. Blir de forstyrret setter de seg til tett inne i en busk, og titter ikke frem før de er sikker på at det er trygt. For oss fuglekikkere er det derfor en krevende øvelse å registrere og få sett mange av fuglene, og man må ha en god kikkert og mye tålmodighet skal man lykkes. Andre arter igjen får man lettere øye på, de sitter åpent, snapper insekter i luften eller er mindre sky.

Nye sesonger vil helt sikkert avdekke nye arter på Røst, til stor glede for stadig flere fuglekikkere. Røst har virkelig befestet sin posisjon som en unik fugleøy, men nå ikke lenger bare på grunn av fuglefjellene. De sjeldne fuglene under trekktidene, sammen med hekkefuglene i våtmarka på Røst vil helt sikkert også i fremtiden ha en stor tiltrekningskraft på både fugl og folk fra både inn- og utland.

Aktuelle hjemmesider:

www.home.no/rostfugler/
Dette er hjemmesiden til undertegnede. Her finner du billedgalleri og rapporter fra de ulike årene, samt en oversikt over alle funn av sjeldne fugler på Røst.

www.fuglesiden.com
Thor Edgar Kristiansens hjemmeside. På denne siden finner du fuglenyheter og bilder fra Bodø og Røst. Om høsten er det daglige oppdateringer med bilder om begivenhetene på Røst.

Oversikt over noen sjeldne arter sett på Røst høsten 2007:

Natthege (ny art for Røst) – hekker: Sør- Europa, Asia og Afrika. Trekkfugl i nordlige områder.

Sabinemåke (9 ind.) – hekker: arktisk Sibir og Kanada, overvintrer: utenfor Vest Afrika

Boltit – hekker: i høyfjellet, overvintrer: blant annet i Nord Afrika ,

Ubestemt bekkasinsnipe (kortnebb- eller langnebb-) begge artene hekker i Nord Amerika og overvintrer i Mellom Amerika.

Turteldue (2 ind)– hekker: Sør- og Mellom Europa, overvintrer: sør for Sahara

Tundrapiplerke (2 ind.)– hekker: Sibir, overvintrer: Sør-Asia

Sørnattergal (ny art for Røst)- hekker: Sør- og Mellom Europa, overvintrer: sør for Sahara

22. september fant Steve Baines denne furusangeren. Den er bare sett tre ganger tidligere i Norge, og faktisk en gang på Røst (september 2003). Den hekker i nærmest i sørøst-Europa, og valgte å samle krefter på Røstlandet i flere dager før den forsvant. Furusangere overvintrer i Afrika. Merk den lille størrelsen! Foto: Martin Eggen

Samme dag som furusangeren ble to tundrapiplerke fanget. Denne har blitt en skikkelig Røstspesialitet: Det er gjort færre enn 20 funn i Norge og hele åtte av funnene er fra Røst. Den er også meget sjelden i Europa, sammen med øya Fair Isle står Røst i en særstilling med sine mange funn på få år (første på Røst kom i 2002). Den hekker i Nord-Sibir og overvintrer i Sørøst-Asia. Foto: Martin Eggen

Svartstrupesteinskvett (ny art for Røst): hekker: Sentral- Asia. Overvintrer Øst-Afrika.

Starrsanger (2 ind.) – hekker: Sibir, deler av sentral Asia, Mongolia og videre østover, overvintrer: Indonesia

Busksanger – hekker: Baltikum og østover, overvintrer: India

Rørsanger – hekker: Mellom- og Sør Europa, overvintrer: sør for Sahara

Myrsanger (2 ind.) – hekker: Mellom- og Sør Europa, overvintrer: tropisk Afrika

Furusanger – hekker: Balkan og Tyrkia, overvintrer: tropisk Afrika

Tartarsanger (ny art for Røst) – hekker: Sentral Asia, overvintrer: India

Hauksanger – hekker: Sentral og ?st Europa, overvintrer: tropisk Afrika

Gulbrynsanger (12-14 ind.) – hekker: sibirsk taiga, overvintrer: Kina, Asia og Filipinene

Møller (10-15 ind.)– hekker: Sentral Europa, overvintrer Afrika

Trekryper (ny art for Røst) – hekker: i skog på fastlandet, hovedsaklig standfugl
Rosenstær – hekker: Romania og østover, overvintrer: India og Sri Lanka

Grønlandske polarsisk (underart hornemanni- 20- 30 ind.) – hekker: Kanada og Grønland, overvintrer: hovedsaklig sørlig Kanada, Nord-USA

Grønlandsk gråsisik (underart rostrata, flere trolige sett, men bare en fanget og bekreftet) – hekker Grønland og Kanada, overvintrer: USA og tildels Vest Europa

Rosenfink – hekker: Sverige, Sentral og sør-Europa, overvintrer: India

Starrsangeren hekker nærmest oss i Sibir og Sentral-Asia. Den er en meget sjelden gjest i Europa, og svært vanskelig å finne, siden den kryper langs bakken, og sjelden viser seg sittende i busker. To ulike fugler ble funnet i uke 39 på Røst. I Sverige er denne arten ikke observert ennå. Foto: Martin Eggen

Kontakt:
Martin Eggen
Maurits Kartevoldsveg 9, leilighet 203
4340 Bryne
calidriissuperstar@yahoo.no
Telefon: 90565108

Røstrapport 2006

Dette er Røstrapport nummer seks. Målet med rapportene er å samle alle observasjoner av sjeldenheter og uvanlige registreringer i kommunen. Dette kan være funn uvanlige tider på året, større antall, sjeldne fugler i kystkommuner, invasjonstendenser, sjeldne fugler i Nordland eller sjeldne fugler på nasjonal basis. Observatørens initialer er satt bak arter som krever godkjenning fra de respektive sjeldenhetskomitéene LRSK og NSKF. Observatørliste finnes i slutten av rapporten.

Rapporten har som nevnt fokus på rariteter og uvanlige observasjoner, men også endringer i hekkebestanden, nye hekkearter og andre bemerkelsesverdige ornitologiske begivenheter omtales overfladisk. Artene som kommenteres under artsgjennomgangen er dermed selektivt utvalgt av undertegnede. Har leserne spesielle ønsker om arter de mener bør kommenteres i en rapport, tar jeg imot innspill om dette.

2006 ble et meget godt år for Røst. Mye av dette er takket god feltaktivitet. Den største bomben i år var kanskje åtte fuglekikkere på øya samtidig i september! Steve Baines sørget for stadige drypp tidlig på året, blant annet i form av vinterfunn av sædgiess og enda en egretthege på Røst, mens John Stenersen og Thor Edgar Kristiansens mange beringloer på sensommeren vil bli husket i lang tid. 13. august kom en ny art for Røst, nemlig japanstormsvale. Fuglen ble fanget på Hernyken med hjelp av lyd fra stormsvale, og svalefangsten ble som vanlig gjort i regi av sjøfuglforskerne Tomas Aarvak og Tycho Anker-Nilssen. Med hele 13.410 havsvaler og 763 stormsvale fanget

der ute siden 1964, og med fangstrekord på en natt pålydende 224 individer, var sjansene absolutt til stede. Høsten ble godt dekt av ivrige fuglekikkere, og det ble en svært god høst totalt sett, men uten de helt store ”smellene”. En starrsanger ble kun sett av en observatør, mens en tundrapiplerke 22. sept. hadde et noe større publikum. Østlig svartstrupe var også en ny registrering på Røst, bare et gammelt funn av (vestlig) svartstrupe foreligger.

Japanstormsvale, lerkfalk og starrsanger ble nye arter for kommunen i 2006.

Martin Eggen og Steve Baines

Kontakt: Martin Eggen
mobil: 90565108
calidriissuperstar@yahoo.no

ARTSGJENNOMGANG:

Sangsvane *Cygnus cygnus*
1 ad. 15.juli-primosept.

Sædgås *Anser fabalis*
3 ind. Røstlandet 16. jan.-24. feb. (SBA).

Kortnebbgås *Anser brachyrhynchus*
2 ind. Røstlandet 28. feb.-1. mars (SBA).

Tundragås *Anser albifrons*
1 ind. fra 13. sept. og ut måneden (SBA, GGU m.fl.).

Stripegås *Anser indicus*
4 ind. Røstlandet 12.-14. juni. (SBA).

Hvitkinngås *Branta leucopsis*

Sporadisk i småflokker i mai. Mindre flokker daglig rastende og trekkende i slutten av sept. og begynnelsen okt. Markert trekk-topp 20. sept. med 1500 ind., kun 150 ind. påfølgende dag.

Ringgås *Branta bernicla*

60 ind. *B. b. hrota* trakk sør 20. sept.

Gravand *Tadorna tadorna*

1 par gjennom sommersesongen, hekking ikke konstatert. *Tillegg til 2005 rapporten:* Hekket og fikk frem flere unger på Øran; første hekkefunn for Røst (TBE m.fl.).

Snadderand *Anas strepera*

1 M Røstlandet 15.-25. mai. (SBA, TEK m.fl.).

Stjertand *Anas acuta*

Fåtallig vår og høst, 6-8 i midten av mai. 5 ind. siste halvdel av sept.

Skjeand *Anas clypeata*

Fraværende i år - også!

Praktærfugl *Somateria spectabilis*

Sen vårobservasjon: 12 ind. rundt fuglefjellene 21. mai (SBA). Høstens første kom 27. sept.

Laksand *Mergus merganser*

1 ind. 16. sept. (TBE m.fl.). **Bare 2. funn** for Røst.

Gulnebbblom *Gavia adamsii*

Flere observasjoner av fugler på sørtrekk ultimo sept.-medio okt.

Gråstrupedykker *Podiceps grisegena*

1 ad. Røstlandet 21. sept. 2006 (TEK, MEG m.fl.).

Havhest *Fulmarus glacialis*

1500+ trakk forbi Røstlandet 5. sept. og ble det største registrerte antall på trekk i år (MEG).

Grålire *Puffinus griseus*

1 ind. ved fuglefjellene allerede 29. juni (TEK).

1 ind. 15. aug., 1 ind. 16. aug. og 3 ind. 19. aug. på Røsthavet (SBA).

Trekk vest forbi Røstlandet: 19 ind. 5 sept., 1 ind. 6. sept., 1 ind. 7. sept., 4 ind. 8. sept., 2 ind. 10. sept., 5 ind. 19. sept. og 7 ind. 20. sept. (MEG, TEK, SBA m.fl.).

Havlire *Puffinus puffinus*

5 ind. på Røsthavet 15. juli (JST), 1 ind. Hernyken 17. juli (AAR), 2 ind. Røstlandet 5 sept. (MEG), 1 ind. Røstlandet 1. okt. (HEG m.fl.).

Havsvale *Hydrobates pelagicus*

1 ind. utenfor sjøfuglbua 17. sept. (TEK). Arten hekker vanlig på øyene.

Japanstormsvale *Oceanodroma monorhis*

1 ind. fanget på Hernyken 13. august (AAR, TAN). 6 funn i Norge (men kun 3 ind. involvert). Første for Røst!

Egrettheigre *Ardea alba*

1 ind. Røstlandet 10. mai. (SBA). 3. funn for Røst.

Sivhauk *Circus aeruginosus*

1 2K M Røstlandet 7. mai (SBA). 4. funn på få år.

Dvergalk *Falco columbarius*

1 hann på Røstlandet 16. des. (SBA)

Lerkefalk *Falco subbuteo*

1 1K. holdt seg på Røstlandet 4.-6. okt. (SBA, MEG). Ny art for Røst.

Jaktfalk *Falco rusticolus*

Observeres regelmessig, 3-4 ind. på det meste i september, også vår og sommer. En ungfugl fanget for ringmerking i månedsskiftet sept./okt. bar finsk ring! (MHE).

Merket som reirunge, 22. juni 2006, Enontekiö, Finland.

En av jaktfalkene som holdt seg på Røstlandet gjennom høsten. Foto: John Stenersen

Sothøne *Fulica atra*

1 ind. Røstlandet 16. mai (TEK)

Åkerrikse *Crex crex*

1 ind. 23. juli-2. aug. på Hernyken (AAR). Den andre registreringen på Røst i nyere tid, den forrige var i 1992.

Kanadalo *Pluvialis dominica*

Til tross for full forvirring rundt

”beringloene” i 2006 kan man slå fast følgende: 1 ad. M kanadalo var på Røst fra 15. juli og minst frem til 19. juli! (JST, TEK). Utrolig nok er dette det 3. funnet på Røst, av totalt 4 funn i Norge.

Ad. M Kanadalo, Røstlandet 15/7-06. Utførlig artikkel om beringloene på Røst i juli 2006 finnes i havørna nr. 17. Foto: John Stenersen

Sibirlo *Pluvialis fulva*

1 ad. 30 juli (TEK) var helt klart en sibirlo. I tillegg ble 1-2 beringloer sett medio juli-primio aug., og trolig var disse også sibirlo. Alle ind. ble fotograferte. (HHV, JST, TEK, JHM, SBA m.fl.).

Tundralo *Pluvialis squatarola*

Sommerfunn: 1-2 ind. 3.-4. juli, 1 ind. 15. juli. (JST, SBA).

Vipe *Vanellus vanellus*

Vinterfunn: 2 ind. 17.-19. feb., 1 ind. 24. feb. (SBA).

Dvergsnipe *Calidris minuta*

Sommerfunn: 1 ad. 15. juli (JST).

Alaskasnipe *Calidris melanotos*

1 ind. Røstlandet 8. sept. (MEG). **8. funn** på Røst.

Kvartbekkasin *Lymnocyptes minimus*

1 ind. Røstlandet 22. sept, 2 ind. 24. sept, 1 ind. 28. sept., 1 ind. 29. sept. og 2 ind. primo okt. (7 ind. totalt).

Enkeltebekkasin *Gallinago gallinago*

Vinterfunn: 1 ind. Røstlandet 27.-28. feb. (SBA).

Svarthalespove *Limosa limosa*

Regelmessig vår (underart *islandica*), den første 2. mai. Maks antall: 13 ind. 15. mai. 1 1K av samme underart 18. sept, samt 2 ind. 22. sept.

Sotsnipe *Tringa erythropus*

Vårfunn: 30. mai (SBA). Sen høst: 5 ind. ble med inn i oktober, den siste (1 ind.) sett 18. okt. (SBA).

Polarjo *Stercorarius pomarinus*

2 ad. Røstlandet 15. mai (SBA og TEK), 1 2K Røstlandet 16. mai (TEK), 1 1K. 4. okt. (MEG m.fl.).

Fjelljo *Stercorarius longicaudus*

Bare to loggførte observasjoner (men trolig betydelig underrapportert, spesielt i juni). 4 ind. Røsthavet 15. juli og 2 ind. Røstlandet 19. juli. Fuglene 19. juli inkluderte en fotogen 3K fugl som holdt seg på Øran (JST).

Storjo *Stercorarius skua*

Vår: 2 ind. Røstlandet 4. mai (SBA). Høst: 1 ind. 8. sept, og 1 ind. 17. sept., begge passerte Røstlandet. To par hekket i år.

Dvergmåke *Larus minutus*

1 1K holdt til utenfor Nesset 5. sept. (MEG)

Sildemåke *Larus fuscus*

Ca. 7-8 lyse par var på plass også i år (*L. f. intermedius/graellsii?*). Ingen observasjoner av *L. f. fuscus* (nordlig sildemåke). Flere av de lyse sildemåkene holdt seg til slutten av sept.

3k fjelljo fra Øran på Røst 19/7-06. Slike subadulte fugler er ikke vanlige på våre kanter. Foto: John Stenersen

Polarmåke *Larus hyperboreus*

Regelmessig hele året, også i september, med flere observasjoner. Opptil 3 ind. daglig i mai.

Rødnebbterne *Sterna paradisaea*

Oktoberobservasjoner: Fåtallig, men ikke uvanlig på trekk i første halvdel, blant annet 1 ind. 3. okt. og 5 okt.

Turteldue *Streptopelia turtur*

21. sept. dukket det opp en 1K på Røstlandet. Antallet økte etter hvert til 2 ind., og disse ble fanget i slutten av måneden. Disse forsvant med en gang etter fangingen, men 2. okt. dukket det opp to nye ungfugler. Den ene av disse ble fanget, og bar ikke ring. Siste observasjonsdag på disse 2 ind. var 3. okt. Totalt 4 ind. i høst.

Turteldue 3/10-06. Foto: John Stenersen

Låvesvale *Hirundo rustica*

6 ind. 1.-5. okt. på Røstlandet.

Tartarpiplerke *Anthus richardi*

Uteble i år på Røst, for første gang siden de lengre, regelmessige høstregistreringene startet i 2001.

Tundrapiplerke *Anthus gustavi*

1 ind. Ystneset, Røstlandet 22. sept. (MEG, EWE m.fl.). Tilbake etter et års fravær i 2005. 6. eller 7. funn på øya.

Lappiplerke *Anthus cervinus*

1 ind. nord på øya 24. sept. (MEG, EWE), deretter ved kiosken 25. sept. (MHE, KMT m.fl.). Regnes som et funn. 1 (trolig nytt?) ind. 1. okt. (AAR m.fl.).

Gulerle *Motacilla flava*

Rundt 5 ind. registrert i sept.

Sitronerle *Motacilla citreola*

1 1K. Røstlandet 4. sept. (MEG).

Sidensvans *Bombycilla garrulus*

3 ind. Røstlandet 9. mai (SBA).

Blåstrupe *Luscinia svecica*

1 ind. flere dager ultimo sept.

Buskskvett *Saxicola rubetra*

Svært regelmessig i år, 3-4 ind. også sett i oktober.

Østlig svartstrupe *Saxicola torquatus maurus/stejnegeri*

1 M ble oppdaget ved Glea 26. sept., og senere gjenfunnet på Kårøya, der den ble fanget og ringmerket. (TBE, GGU, TEK, MHE, MEG m.fl.). Sett frem til 2. okt.

Østlig svartstrupe. Foto John Stenersen

Steinskvett *Oenanthe oenanthe*

Sen observasjon: 17. okt. på Røstlandet (SBA).

Ringtrost *Turdus torquatus*

Maks. antall: 10 ind. loggført 21. og 22. sept. Siste observasjon: 3 ind. 2. okt.

Starrsanger *Locustella certhiola*

1 ind. Grimsøya, Røstlandet 27. sept.(GGU). Sett i felt, ny art for Røst!

Sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus*

Flere syngende om sommeren også i år. Siste ind. sett 19. sept.

Rørsanger *Acrocephalus scirpaceus*

1 1K? sett og fotografert på Skomvær 18. aug. (HEG, SBA). 1 1K på Grimsøya 19. sept. (GGU, TBE)

Busksanger *Acrocephalus dumetorum*

Funnet i felt 25. sept. (SBA), senere samme dag fanget og artsbestemt (MHE,GGU m.fl.). 2. funn på Røst, det første i september 2003.

Busksanger 25/9-06. Foto: Martin Eggen.

Munk *Sylvia atricapilla*

1 ind. 15. mai. (TEK, SBA). Maks. antall: 30 ind. 24. sept.

Hagesanger *Sylvia borin*

Normal opptreden hele året, men 35+ ind. 24. sept. ny antallsrekord.

Hauksanger *Sylvia nisoria*

1 ind. 13.-17. sept., 3 ind. 19. sept., 2 ind. 20. sept, enkeltindivider regelmessig frem til begynnelsen av okt. 3-4 ind. totalt.

Hauksanger 19/9-06.

Foto: Thor E. Kristiansen

Møller *Sylvia curruca*

Regelmessig hele september, med maks. antall på 3 ind. flere dager ultimo sept. 1 ind. inn i okt. Trolig 3-4 ind. involvert i årets høstobservasjoner.

Gulbrynsanger *Phylloscopus inornatus*

1 ind. hadde allerede inntatt øya når de første høstsatserne ankom 16. september. Daglig ut september, med følgende maksantall: 10 ind. 19. sept, 10+ ind. 24. sept (5 ind ringmerket denne dagen) og 5 ind. 25. sept. Anslagsvis var 25 fugler på Røst i høst, da det var god utskifting på fuglene. (noe målbevisst ringmerking av arten viste). Også 1 ind. på Skomvær ultimo sept. (SBA, GGU, TBE, MHE, KMT).

Bøksanger *Phylloscopus sibilatrix*

1 ind. 18. sept., 2 ind. 19. sept. Typisk opptreden, selv om arten enkelte år registreres

Gulbrynsanger. Foto: Morten Helberg

i aug., da gjerne flere samtidig enn senhøstes. Sen obs: 1 ind. 17. okt! (SBA).

Gransanger *Phylloscopus collyita*

Hele 5 ind. 5. november og 1 ind. 19. november på Røstlandet (SBA, TEK).

Løvsanger *Phylloscopus trochilus*

25 ind. 19. sept. er et bra antall for Røst.

Rosenstær *Sturnus roseus*

1 1K Røstlandet 24. sept.-4. okt. (SBA m.fl.).

Polarsisik *Carduelis hornemanni*

Sett sporadisk, blant annet en flokk på 10+ ind. 22. sept. 6 ind. holdt seg minst til 5. okt. De fleste fuglene ble antatt å være av nominatrasen *hornemanni*. Teorien støttes av de fire fuglene ringmerket, som alle var

OBSERVATØRLISTE

SBA Steve Baines
TEK Thor Edgar Kristiansen
TBE Thomas Bentsen
JHM Jørn Helge Magnussen
BDØ Beathe Dømbø
TAN Tycho Anker-Nilssen
HEG Håvard Eggen
JST John Stenersen

av denne rasen: 1 1K rm 22. sept, 1 ind. rm 25. sept., 2 ind. rm 26. sept. 1 1K 2.-5. okt. (TEK, MEG, HEG, BDØ, JST).

Rosenfink *Carpodacus erythrurus*

1 1K ringmerket Røstlandet 27. sept. (MEG, BDØ).

Lappspurv *Calcarius lapponicus*

3 ind. 27. sept. var første høstobservasjon. Enkeltind. sett enkelte dager etter dette.

Snøspurv *Plectrophenax nivalis*

Tidvis større flokker senhøstes, blant annet 300 ind. Røstlandet 21. sept.

Dvergspurv *Emberiza pusilla*

1 ind. Røstlandet 24. sept. (MEG, EWE).

HYBRIDER**Hybrid stokkand** *Anas platyrhynchos* x **stjertand** *A. acuta*

1 M-farget hele året (SBA, GGU, MEG m.fl.).

Hybrid praktærfugl *Somateria spectabilis* x **ærfugl** *S. mollissima*

1 M-farget sett ved Skomvær 20. mai (SBA). Første funn på Røst av denne hybridformen.

MEG Martin Eggen
KMT Klaus Maløya Torland
GGU Gunnar Gundersen
EWE Egil Ween
MHE Morten Helberg
AAR Tomas Aarvak
HHV Håvard Hveding

Fra topp til bunn for lundene på Røst

av John Stenersen

Som de fleste vil huske fra Havørna i fjor, var 2006 en av de beste hekkesesongene for Norges største lundebestand ute på Røstøyene. Årets sesong står i sterk kontrast; et nullår der ikke en eneste lundeunge vokste opp.

Det er sildeyngelen som driver med kyststrømmene fra gyteområdene lenger sør til oppvektsområdene i Barentshavet, som utgjør sikringskosten for lundene. Silda passerer Røst midt på sommeren, og i en mengde som gjør at lunden kan fø opp nesten en halv million unger.

Havforskningsinstituttet slår fast at bestanden av norsk vårgytende sild er tilbake på et solid nivå etter å ha vært overbeskattet på sekstitallet, så noen ny sildekrise er det ikke snakk om. Men hva er det da som går galt i en sesong som sommeren 2007?

Seniorforsker Tycho Anker-Nilssen, som leder NINAs sjøfuglforskning og overvåkning på Røst, forklarer det slik: – Sildas produserer ujevne årsklasser, og det er forhold knyttet til havklima og mattilgang som avgjør sildeyngelens

Lunde med en god porsjon sildeyngel - Røst juli 2006. Foto: John Stenersen

vekstvilkår og dermed om det blir en sterk eller svak årsklasse. Når silda svikter, mangler lunden alternative byttedyr. Det er all grunn til å tro at slike alternativer var mer tilgjengelig før, og at en art som havsil (tobis) da spilte større rolle.

Er det noen trender i sildas valg av gyteplasser og mønsteret i yngeldriften som kan få konsekvenser for lundene på Røst?

– Sildas tyngdepunkt har forflyttet seg langsomt nordover, men foreløpig har det neppe noen konsekvenser for lundene, mener han. – Så lenge bestanden er stor og består av mange gode årsklasser, gyter den over et stort område.

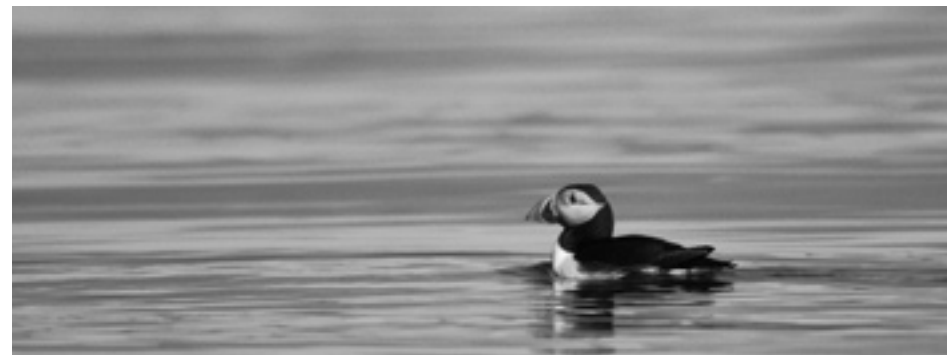
Hva med klimaendringer? Kan høyere vanntemperatur virke inn på samspillet mellom sildeyngel og lunde?

– Silda og flere arter torskefisk drar nytte av en noe høyere havtemperatur, og ser ut til å gjøre det bedre, mens andre arter som havsil og lodde får problemer når temperaturen stiger, forklarer Tycho. – I det lange løp vil det bety flere gode år med sild for lundene i nord, selv om de stadig kan få

problemer i de årene der sildelarvene dør kort tid etter klekking.

Er det lokale forskjeller mellom lundekoloniene i Nordland, og hva forklarer eventuelt disse?

– Både på Anda i Vesterålen og Lovunden på Helgelandskysten gikk det langt bedre for lundene i 2007 enn det gjorde på Røst. I disse kystnære koloniene har lundene kort vei til lokale fjordsystemer der lunden lettere finner alternative byttedyr når silda uteblir. NINAs undersøkelser på Anda viste at de fostret opp ungene på rike forekomster av havsil i Gavl fjorden. Hans Petter Meland på Lovunden fortalte at lunde fra Lovunden hentet næring i fjordområdene inn forbi Solværøyan, hvor de faktisk så ut til å finne sild. Vi vet i så fall ikke om dette er yngel fra en lokal fjordstamme eller om noe av den sterke 2006-årsklassen ble fanget opp her. Over tid vil likevel den økte innsatsen på utvalgte nøkkellokaliteter i SEAPOP-programmet gi oss økt innsikt i disse problemstillingene. Jeg anbefaler derfor alle sjøfuglinteresserte å følge med på programmets hjemmesider (www.seapop.no) i årene framover, avslutter Tycho.

Lunde på Henningsværstraumen juli 2007. Foto John Stenersen

Om å finne en ny underart for Nordland og Norge...

Første funn av underarten *Podiceps grisgena holboellii*
av gråstrupedykker i Norge.

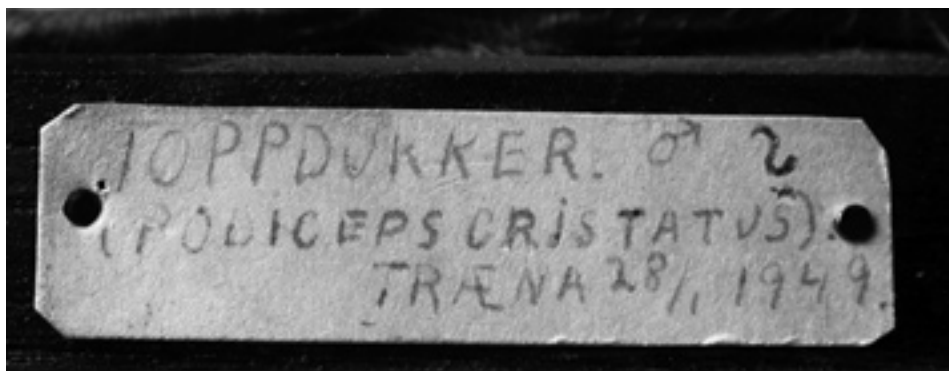
av Atle Ivar Olsen

Hvis man har øynene med seg så kan man være heldig å finne spennende fugler, men det var ikke akkurat det jeg hadde i tankene da jeg tok en titt på samlingen vår av utstoppede fugler ved Høgskolen på Nesna. Det jeg skulle gjøre var å sjekke noen merkelapper på fuglene. Heiloen var satt opp på loftet for lenge siden men merkelappen stod nå foran enkeltbekkasinen, og på rødnebbterne stod det makrellterne uten at jeg tror at så mange hadde lagt merke til det.

Det som imidlertid fanget interessen min var en gråstrupedykker med merkelapp: Toppdykker *Podiceps cristatus* ♂ (men det var skrevet et ? med blå kulepenn bak tegnet for hann), Træna 28/1-1949. Jeg hadde ikke tenkt så nøye over teksten før og hvis den som hadde stoppet ut fuglen og skrevet merkelappen (hvis det var samme person) ikke hadde greid å artsbestemme

arten korrekt så var det vel ikke så mye å stusse over at den ikke var kjønnbestemt korrekt heller, men likevel, hvorfor og hvordan var den eventuelt kjønnsbestemt? Hvis det var utstopperen og han hadde greie på dette så kunne han ha bestemt kjønn da han stoppet den ut, men den kunne også ha vært bestemt på bakgrunn av mål og nebbet så unektelig ganske langt og kraftig ut og kunne tyde på en hannfugl, men dette måtte sjekkes nøyere (det var jo også en mulighet for at den som hadde bestemt kjønn, og arten, bare hadde gjettet eller "trodd" at det var en hann). Jeg tok noen raske mål av nebbet og det viste over 52 mm fra fjærkanten og til spissen.

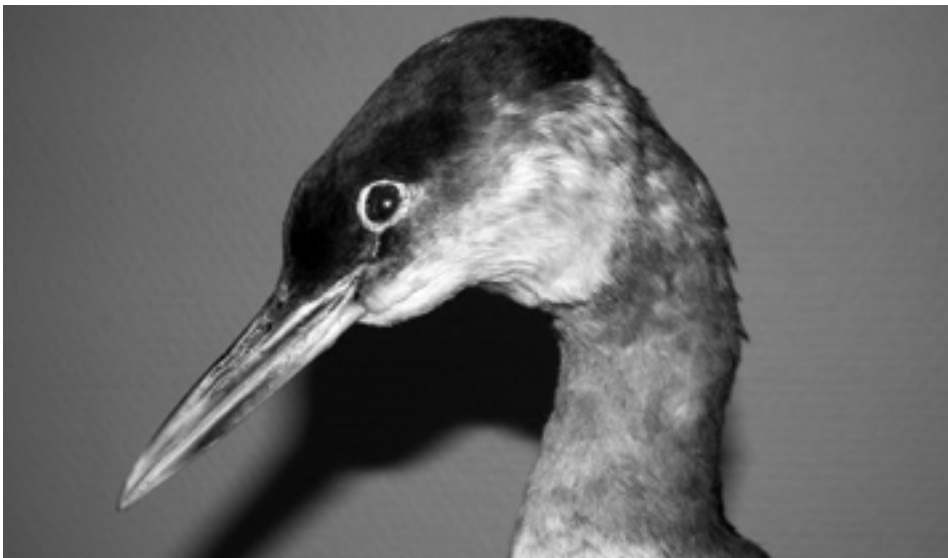
En sjekk med identifikasjonslitteratur (Baker 1993) viste at en hann gråstrupedykker (*Podiceps grisgena grisgena*) har en nebb lengde på 34-44 mm, med snitt på 40,0, mens hunnen skal

Merkelappen der fuglen feilaktig er bestemt til toppdykker.

Gråstrupedykkeren i samlingen til Høgskolen på Nesna.

Underarten *holboellii* har betydelig lengre nebb enn våre hjemlige gråstrupedykkere.

ha litt kortere med 33-42 og snitt på 37,1 mm. Imidlertid så var målende for den andre av de to beskrevne underartene av gråstrupedykker (*P. g. holboellii*) også oppgitt og de var 62,9 (58-71) mm for hanner og 59 (52-64) mm for hunner! Dette måtte nesten være en hunn av den større underarten av gråstrupedykker som finnes utbredt fra Nord-Amerika og til Øst-Asia. Denne underarten har vært påvist i Europa minst en gang før, da en fugl ble skutt i Skottland i 1920 (Thom 1986), men den hadde ikke vært funnet i Norge før selv om det nok ikke er overraskende at denne arten som hovedsakelig overvintret på sjøen, også på østkysten av USA/Canada, av og til kommer over Atlanteren. Den kunne nok kanskje ha kommet fra Øst-Asia også, men det er kanskje mindre sannsynlig siden disse overvintret langs kystene av Øst-Asia (Fjeldså 2005) og at de som hekker i Øst Sibir og nærmest Norge dermed normalt sette trekker motsatt vei bort fra Norge?

Det var vanskelig å ta andre mål enn på nebbet av fuglen siden den er montert og er ganske stiv, og den er tross alt Fuglen 58 år siden den ble skutt eller funnet på Træna, men vingelengden var ca. 197 mm på begge vingene. Dette er uansett for mye for *P. g. grisegena* men akkurat midt i området for *P. g. holboellii*. Funnet er godkjent av NSKF.

Atle Ivar Olsen, Skogsøy, 8700 Nesna.

Baker, Kevin. 1993. Identification Guide to European Non-Passerines. BTO Guide 24.

Fjeldså, Jon. 2004. The Grebes. Oxford University Press.

Cramps, Birds of Western Palearctic on Cd rom.

Thom, V.M.1986. Birds in Scotland. T. & A. D. Poyser, Calton.

Eksotisk gjest i fjøset

av John Stenersen

15. oktober fikk jeg en telefon fra min gode fuglekollega Franz Sortland, som kunne fortelle at gårdbruker Johan Helge Gjendahl på Gimsøya hadde fortalt ham at han hadde en rosenstær i fjøset!

Det låt unektelig fantastisk, men Gjendahl hadde sjekket med fugleboka og var sikker i sin sak. Og siden jeg hadde noen ledige timer, tenkte jeg at det var et forsøk verdt å reise ut med kamera og se om vi kunne få dokumentert den celebre gjesten.

Gjendahl møtte meg på tunet, og forklarte at rosenstæren holdt seg sammen med vanlig stær og gråspurv, og at fuglene hadde lært seg å komme inn til kyr og kalver på fjøset gjennom vinduer og luker. Her inne levde

de herrens glade dager på fôr og insekter i den lune varmen fra dyra.

Så vi lista oss inn i fjøset, og der satt den vakre fuglen fra sydstligere trakter vaglet opp sammen med en flokk stær i halvmørket! Men straks de ble var oss, ble det liv i flokken, og de strøk ut gjennom vinduer og glugger, og borte var de.

Men det tok ikke lang tid å lokalisere rosenstæren igjen; en voksen rosenstær synes i landskapet! Og nå hadde den satt seg til på en ledning sammen med stæren. Etter hvert fløy flokken tilbake til gården, der de inntok sin favorittplass på fjøstaket – sikkert i påvente av at vi skulle fordufte så de kunne ta seg inn i varmen til husdyra igjen.

Johan Helge Gjendahl fortalte at fuglen allerede hadde vært på gården et par uker, og under slike fine forhold var vi jo litt spente på om den faktisk kunne finne på å forsøke å overvintre sammen med stæren. Det gikk et stykke ut i november, men 5/11 kom det beskjed fra Gjendahl om at rosenstæren var funnet død, etter å ha sett ganske pjusk ut i noen dager...

INNHold:

Adresser	2
Leder	3
Konglebitens vinter	4
Ugletur	6
Helge Holand til minne	7
Fugler i Nordland 2006 – LRSK-rapport	8
Den mangfoldige "skjura"	30
Holmvassdalen i Grane – en biologisk oase	32
Noen tanker om småmåsen	37
Bare en streng	40
Ringmerking av havørnunger	41
NOF-treff og årsmøte på Lovund i juni 2007	42
Sandsvalehekkning i kunstig koloni i Hemnes	44
Ørnen fra Nupflåget	47
Kongens fortjenstmedalje til Johan Antonsen	48
Landingsplassen Røst	49
Røstrapporten 2006	53
Fra topp til bunn for lundene på Røst	60
Om å finne en ny underart for Nordland og Norge...	62
Eksotisk gjest i fjøset	65

Stoff til Havørna neste år må være redaktørene i hende senest **15. november 2008**.

Forside: Konglebit
Bakside: Fiskemåke

Begge foto: John Stenersen

